

* अनुक्रमणिका *

अ.क्र.	तपशील	पेज नं.
१.	Vision, Mission and Objectives of the College	-
२.	मराठा विद्या प्रसारक समाज, नाशिक या संस्थेची पूर्वपीठीका.	२
३.	मविप्र समाज संस्था दृष्टिक्षेपात.	३
४.	महाविद्यालय दृष्टिक्षेपात.	४
५.	विद्यार्थ्यांचे वर्तन व शिस्तीसंबंधीचे नियम.	१५
६.	महाविद्यालय प्रवेशाबाबत	१६
७.	कला शाखा : प्रथम, द्वितीय, तृतीय वर्ष	१७
८.	वाणिज्य शाखा : प्रथम, द्वितीय, तृतीय वर्ष	२४
९.	विज्ञान शाखा : प्रथम, द्वितीय, तृतीय वर्ष	२७
१०.	बी.एस्सी.(संगणक शास्त्र) : प्रथम, द्वितीय, तृतीय वर्ष	३५
११.	पदव्युत्तर अभ्यासक्रम-एम.ए., एम.कॉम., एम.एस्सी.	३८
१२.	सवलती व शिष्यवृत्ती योजना	५१
१३.	बक्षिस योजना / प्रवेश रद्द व फी परतावा	५२
१४.	महाविद्यालयात साजरे होणारे दिन	५४
१५.	Academic calender of College	५५
१६.	Department wise Days Celebration	५६
१७.	Senior College Teaching staff List	५८
१८.	Senior College Non Teaching staff List	६१
१९.	विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सुचना	६२
२०.	समाजगीत	६३

२) मराठा विद्या प्रसारक समाज, नाशिक या संस्थेची पूर्वपीठीका :-

शिक्षणाशिवाय तरणोपाय नाही या महात्मा ज्योतिराव फुले यांच्या क्रांतिकारी विचाराने महाराष्ट्रातील बहुजन समाजात शिक्षणविषयक जाणीव निर्माण केली. याच विचाराचा पाठपुरावा राजर्षी शाहू महाराज, महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे, श्रीमंत सयाजीराव गायकवाड महाराज, डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, कर्मवीर भाऊराव पाटील, डॉ. पंजाबराव देशमुख आदी विचारवंत समाजधुरिणांनी अत्यंत समाज मनस्सतेने केला. खेळ्यापाडयात पूर्व प्राथमिक, प्राथमिक आणि माध्यमिक विद्यालये उघडल्याशिवाय व उच्च शिक्षण देणारी महाविद्यालये काढल्याशिवाय शिक्षणाचा प्रकाश जनसामान्यपर्यंत पोहोचणार नाही ही धारणा या समाजधुरिणांची होती. त्यांच्या परंपरेचे पाईक होऊन कै. कर्मवीर रावसाहेब थोरात, कै. कर्मवीर गणपतदादा मोरे, कै. डी.आर. भोसले आदी कार्यकर्त्यांनी नाशिक जिल्ह्यातील शिक्षणप्रसाराच्या कार्याचा वसा घेतला. सन १९१४ साली “उदोजी मराठा वसतीगृह”, स्थापन करून या महत्कार्याची मुहूर्तमेढ रोवली. सन १९१३ साली अखिल भारतीय मराठा शिक्षण परिषदेच्या नाशिक येथील अधिवेशनात धार संस्थानाचे राजे स्व. श्रीमंत उदोजीराव पवार यांनी रूपये १०,००० ची देणगी देऊन संस्थेचा पाया तर भक्तम केलाच पण संस्था सुस्थिर व्हावी हा दृष्टीकोन ठेवून रु. २,००० चे वार्षिक अनुदानही सुरू केले. तसेच स्व. राजर्षी शाहू महाराज यांनी रु. १५०००, स्व. श्रीमंत सयाजीराव गायकवाड महाराज यांनी रु. १२०००, ग्वालहेर नरेश स्व. श्रीमंत माधवराव महाराज यांनी रु. १०,००० व उद्योजक पांडुरंग जावजी चौधरी प्रभृती यांनी रु. ३०००, अशा अनेक शिक्षणप्रेमी महानुभवांनी त्याकाळी देणग्या देऊन संस्थेच्या कार्यविस्तारास शुभेच्छा दिल्या.

‘बहुजन हिताय । बहुजन सुखाय ॥’ हे ब्रीद अंगीकारीलेल्या संस्थेच्या कार्यास मदतीचा हातभार लावण्यासाठी तत्कालीन सामाजिक कार्यकर्ते कै. शंकरराव कदम कातरणीकर, कै. विठ्ठलराव गाढवे, कै. किर्तीवानराव निंबाळकर, कै. विठोबा पाटील कानळदकर, कै. भाऊसाहेब हिरे, कै. काकासाहेब वाघ, कै. आणासाहेब मुरकुटे हे पुढे नावारूपास आले. अनेक ठिकाणच्या दानशूर व्यक्तींमुळे आणि शिक्षणप्रेमी सामाजिक कार्यकर्त्यांमुळे संस्थेचे रोपटे बहरू लागले. संस्थेचा पुढे वटवृक्ष झाला. सन १९६४ साली संस्थेचे सुवर्ण महोत्सव, सन १९८९ साली अमृत महोत्सव साजरे झाले. सन २०१४ साली संस्थेचा ‘शताब्दी महोत्सव’ साजरा झाला. संस्थेचे सभासद, संस्थेचा शाखाविस्तार, विद्यार्थीसंख्या, सेवकसंख्या यांचा तपशील स्वतंत्रपणे दिलेला आहे. प्रगतीची ही मजल अक्षरशः थक करणारी आहे. यासाठी संस्थेचे आजी-माजी पदाधिकारी आणि कार्यकारी मंडळीतील सदस्य यांचे योगदान मौलिक आहे.

संस्थेच्या या शैक्षणिक व सामाजिक जनसेवेबद्दल सन २००० साली महाराष्ट्र शासनाने संस्थेला ‘राज्य पुरस्कार’ देऊन गौरविले आहे. सन २००६ साली यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक, या विद्यापीठाने प्रवर्तीत केलेला ‘पंजाबराव देशमुख पुरस्कार’ देऊन संस्थेची प्रशंसा केली आहे.

मराठा विद्या प्रसारक समाज, नाशिक

शिवाजीनगर, गंगापूर रोड, नाशिक - ४२२ ००२.

* संस्था दृष्टिक्षेपात *

स्थापना	सन १९१४
सार्वजनिक ट्रस्ट	रजि. नं. ए- ४३६/१९५४
आजीव सभासद संख्या (जनरल)	१०१९७
आजीव सभासद संख्या (सेवक)	४६३
शाखांची संख्या	४८९
विद्यार्थ्यांची संख्या	२,१४,४१३
सेवक संख्या	१०,११६
अंदाजपत्रक	सुमारे रु. ८५१ कोटी २१ लाख (२०२२-२३)

* शाखा विस्तार *

पूर्व प्राथमिक शाळा (मराठी माध्यम)	७३	प्रिंटिंग प्रेस	०१
पूर्व प्राथमिक शाळा (इंग्रजी माध्यम)	१५	आय.टी.आय.	०८
प्राथमिक शाळा (मराठी माध्यम)	७०	मेडिकल कॉलेज	०१
प्राथमिक शाळा (इंग्रजी माध्यम)	१६	मेडिकल कॉलेज हॉस्पिटल अँण्ड रिसर्च सेंटर	०१
आश्रमशाळा (प्राथमिक)	०३	विद्यार्थी वसतिगृहे	२४
आश्रमशाळा (माध्यमिक)	०२	कृषी विद्यालय (तंत्रनिकेतन)	०१
माध्यमिक शाळा (मराठी माध्यम)	१५८	ललितकला महाविद्यालय	०१
माध्यमिक शाळा (इंग्रजी माध्यम)	०८	जनशिक्षण संस्थान	०१
उच्च माध्यमिक विद्यालये	६३	पदविका फार्मसी महाविद्यालय (डी फार्म)	०१
अध्यापक विद्यालये	०४	परिचारिका प्रशिक्षण महाविद्यालय	०१
शिक्षणशास्त्र महाविद्यालये	०१	अभियांत्रिकी महाविद्यालय	०१
कला, वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालये	२२	कृषी महाविद्यालय	०१
फार्मसी कॉलेज	०१	भौतिकोपचार महाविद्यालय	०१
आर्किटेक्चर कॉलेज	०१	विधी महाविद्यालय	०१
बॅचलर ऑफ डिझाइन	०१	समाजकार्य महाविद्यालय	०१
नर्सिंग कॉलेज	०१	पॉलिटेक्निक कॉलेज	०१
व्यवस्थापन संस्था (आय.एम.आर.टी.)	०१	नागरी आरोग्य केंद्र	०१
मविप्रचे प्रशिक्षण व विकास केंद्र	०१	ग्रामीण आरोग्य केंद्र	०१

एकूण ४८९

मराठा विद्या प्रसारक समाजाचे
गुरुवर्य मामासाहेब दांडेकर कला, भगवंतराव वाजे वाणिज्य
आणि विज्ञान महाविद्यालय, सिन्हर - (स्थापना - जुन १९६९)

ता. सिन्हर, जि. नाशिक

माहिती पत्रक

सन : २०२३- २०२४

४) वरिष्ठ महाविद्यालय दृष्टीक्षेपात (College at a Glance) :-

जुन १९६९ साली स्थापन झालेल्या आमच्या महाविद्यालयात कला व वाणिज्य शाखेतील पदवी अभ्यासक्रम सुरु झाला. शै.वर्ष १९७९-८० पासून एम.कॉम., शै.वर्ष १९८१-८२ पासून विज्ञानशाखा, शै.वर्ष १९८७-८८ पासून एम.ए.(राज्यशास्त्र), शै.वर्ष १९९३-९४ पासून एम.ए. (मराठी), एम.ए. (अर्थशास्त्र), शै. वर्ष २००५-२००६ पासून एम.ए.(इंग्रजी), शै.वर्ष २००७-०८ पासून एम.एस्सी. रसायनशास्त्र (ऑर्गेनिक केमिस्ट्री) हे अभ्यासक्रम व पदवीस्तरावर शै.वर्ष २००७-०८ पासून बी.एस्सी. (कॉम्प्युटर सायन्स), शै. वर्ष २०११-१२ पासून एम.ए./एम.एस्सी.(भूगोल) हे अभ्यासक्रम सुरु करून महाविद्यालयाने विद्यार्थ्यांची सोय केली आहे. तसेच पदवीस्तरावर बी.एस्सी. गणित व वनस्पतीशास्त्र तसेच पदव्युत्तर स्तरावर एम.एस्सी. भौतिकशास्त्र व एम.ए. संरक्षणशास्त्र शैक्षणिक वर्ष २०१६-१७ पासून सुरु करण्यात आले आहे. तसेच जून २०१९ पासून रसायनशास्त्र विषयाचे संशोधन केंद्र सुरु आहे व एम.एस्सी. प्राणीशास्त्र व एफ.वाय.बी.एस्सी. स्तरावर सुक्ष्म जीवशास्त्र सुरु करण्यात आले आहेत. एफ.वाय.बी.ए स्तरावर हिंदी मानसशास्त्र विषय प्रास्तावित आहे. महाविद्यालयात प्रशिक्षीत व तज्ज्ञ शिक्षकवृंद उपलब्ध आहे. तसेच प्रशासकीय कामकाजासाठी अनुभवी सेवकवृंद आहे.

महाविद्यालयाची उळक वैशिष्ट्ये :

- * सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाने महाविद्यालयास सन २०१२-१३ साठी सर्वोकृष्ट ग्रामीण महाविद्यालय पुरस्कार देऊन गौरव केला आहे.
- * राष्ट्रीय पूनर्मूल्यांकन समितीने महाविद्यालयास भेट देवून महाविद्यालयास A श्रेणी (CGPA 3.04) (२०१६-२२) देवून गौरव केला आहे.
- * पुणे-नाशिक महामार्गावर महाविद्यालयाची स्वतंत्र व सर्व सोयी सुविधांनी परिपूर्ण इमारत असून अंतर्गत रस्त्यांचे डांबरीकरण करून सुमारे १४.५ एकर जागेवर शैक्षणिक संकूल उभे आहे.
- * महाविद्यालय ISO CERTIFIED आहे.
- * महाविद्यालयाच्या सभोवताली आकर्षक वृक्ष लागवड असल्यामुळे वातावरण हवेशीर व प्रसन्न झाले आहे.
- * विज्ञान विभागासाठी स्वतंत्र प्रयोगशाळा असून, किमान कौशल्यावर आधारीत अभ्यासक्रमासाठी स्वतंत्र इमारत उपलब्ध आहे.

- * महाविद्यालय परिसरात जिमखाना, ग्रंथालय, टिचर्स होस्टेल, विद्यार्थ्यीनी वसतीगृह इत्यादीच्या सुसज्ज्य, स्वतंत्र वास्तू आहेत.
- * प्राध्यापक वर्ग: महाविद्यालयीन शिक्षण क्षेत्रात अनुभव असलेला, आपल्या विषयांत तज्ज्ञ, उच्च शिक्षित, पीएच.डी., एम.फील, नेट,सेट पदवी प्राप्त केलेला आणि विद्यार्थ्यांबद्दल कळकळ असणारा उत्साही, कार्यक्षम प्राध्यापक वर्ग महाविद्यालयात आहे.
- * ग्रंथालय विभाग
- * शैक्षणिकवर्ष २०२२-२०२३ पर्यंत ग्रंथालयात खरेदी केलेली वाचन साहित्याची सविस्तर माहिती व ग्रंथालयात उपलब्ध सुविधा.
- * महाविद्यालयाचे ग्रंथालय म्हणजे शिकविणे आणि शिकणे (Teaching & Learning) या प्रक्रियेचा एक आधारस्तंभ मानला जातो. सिन्हर महाविद्यालयाचे ग्रंथालय हे एका स्वतंत्र इमारतीत ८५५.३८ चौरस मीटर परिसरात आहे.
- * ई माहिती साधने वापरासाठी, स्वतंत्र सेमीनार हॉलची सुविधा उपलब्ध आहे.
- * ग्रंथालयात उपलब्ध वाचन साहित्य संख्या:

* एकूण ग्रंथसंख्या	:	७३,११६ (शिर्षक २४९५८)
* नियतकालिके	:	७४ (३८ मँगँडिन व ३६ जर्नल्स),
* वर्तमानपत्र	:	१८
* शैक्षणिक सीडी/डीव्हीडी	:	१५६
* स्पर्धा परीक्षा वाचन साहित्य	:	विविध स्पर्धात्मक परीक्षाचे (MPSC/UPSC/ NET-SET/NDA) एकूण १३८७ ग्रंथ उपलब्ध आहेत.
* ई-बुक व ई-जर्नल वापरासाठी सभासदत्व	:	०२

N-List from INFLIBNET-3164309

I) +E-Books 6150+E-Journals

II) DELNET (Union Catalogue of Books: 2,92,70150; Union List of Current Periodicals: 38,184; Union Catalogue of Periodicals: 20,235; Database of Periodical Articles : 11,06,228; CD-ROM Database: 61,750; Database of Theses and Dissertations: 1,30,753

- * आंतरग्रंथालय देव-घेव सुविधा सभासद: ०४

✓ जयकर ग्रंथालय, एस.पी.पुणे विद्यापीठ
(५)

- ✓ य.च.म.मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
- ✓ कुसुमाग्रज प्रतिष्ठान, नाशिक
- ✓ के.टी.एच.एम. कॉलेज, नाशिक

* ग्रंथालय सुविधा

- ग्रंथालय विभाग संपूर्णपणे संगणकीकृत आहे.
- Institutional Repository साठी Dspace Softwar उपलब्ध आहे.
- संगणकीकृत व बारकोडच्या सहाय्याने पुस्तक देवाण-घेवाण
- ग्रंथालयास भेट देणाऱ्या वाचकांची (User Tracking System) सॉफ्टवेअर व बारकोडच्या मदतीने संगणकीकृत पद्धतीत नोंद केली जाते.
- अभ्यासिका (एका वेळेस २२५ वाचक बसतील इतक्या क्षमतेची अभ्यासिका असून त्यात मुले, मुली व प्राध्यापकांसाठी स्वतंत्र बसण्याची सोय आहे).
- नियतकालिके आणि संदर्भ ग्रंथांसाठी स्वतंत्र वाचनकक्ष
- वर्तमानपत्र वाचन सुविधा. ● वर्तमानपत्र कात्रण सुविधा.
- आंतर्ग्रंथालय देवाण-घेवाण सुविधा. ● OPAC (Online Public Access Catalogue)
- इंटरनेट सुविधा स्वंत्र (E- Resource centre) ● Wi-Fi Facility.
- सुरक्षीततेच्या दृष्टीने ग्रंथालय इमारतीत सीसीटीव्ही कॅमेरा बसविण्यात आले आहेत.
- विद्यार्थ्यांसाठी पिण्याच्या पाण्याची सुविधा केलेली आहे.

* ग्रंथालयातील उपक्रम

वर्षभरात ग्रंथालय विभागात विविध उपक्रम/कार्यक्रमाचे आयोजन केले जाते.

- ग्रंथालय अभिमुखता (Library Orientation) नव्याने प्रवेशित विद्यार्थ्यांना ग्रंथालयाची ओळख करून देणे
- १२ ऑगस्ट भारतीय ग्रंथालय शास्त्राचे जनक डॉ. एस.आर. रंगनाथन जयंती गाढीय ग्रंथपाल दिन (ग्रंथ प्रदर्शन)
- १५ आक्टोबर डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम जयंती वाचन प्रेरणा दिन (ग्रंथ प्रदर्शन)
- २७ फेब्रुवारी कविवर्य कुसुमाग्रज उर्फ वी.वा.शिरवाडकर जयंती मराठी भाषा गौरव दिन (ग्रंथ प्रदर्शन)
- विद्यार्थ्यांसाठी ई-माहिती साधने (E-Resource Access Training) वापरण्यासंदर्भात कार्यशाळेचे आयोजन.

* महत्त्वाच्या वेबसाईट्स *

- ग्रंथालय वेबसाईट:
  - <http://www.gmdcollege.in/library/>

ग्रंथालय वेळ

ग्रंथालय वेळ	सकाळी ०७.३० ते सायंकाळी ०५.३० पर्यंत
अभ्यासिका वेळ	सकाळी ०९.३० ते सायंकाळी ०५.३० पर्यंत
परीक्षा काळात अभ्यासिका वेळ	सकाळी ०७.३० ते रात्री ०८.०० पर्यंत

- * वस्तीगृह : महाविद्यालयाच्या आवारात विद्यार्थीनींना स्वतंत्र वस्तीगृह इमारत असून विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या अनुदानातून विद्यार्थीनीसाठी अद्यावत सुविधा असलेली तीन मजली इमारत आहे. त्यामध्ये खोल्यांची संख्या-३३, हॉल, डायनिंग हॉल, सोलर हिटर, मेस सुविधा, स्वतंत्र खोल्या, असून मुर्लींसाठी ९० जागा उपलब्ध आहे.
- * संगणक प्रयोगशाळा (कॉम्प्यूटर सेंटर) : २१ वे शतक हे माहिती व तंत्रज्ञानाचे युग आहे हे जाणून या महाविद्यालयाने +२ स्तरावर माहिती तंत्रज्ञान व पदवी स्तरावर बी.एस्सी. कॉम्प्यूटर सायन्स हे अभ्यासक्रम सुरु केले आहेत व त्यासाठी महाविद्यालयात सुसज्य संगणक प्रयोगशाळा असून प्रयोगशाळेत इंटरनेट सुविधेसह संगणक आहेत. एकूण संगणक - ५२ आहेत. Blue cross Lab Scholorship -25 लाख प्राप्त सहभागी १५ विद्यार्थ्यांना प्रत्येकी १५,००० रु. प्राप्त सुविधा : महाविद्यालयात सोलर प्रोजेक्ट, फायर सेफ्टी, सीसीटीव्ही कॅमेरे आणि अपंग विद्यार्थ्यांसाठी व्हील चेर, रॅम्प सुविधा उपलब्ध आहे.
- * आरोग्य केंद्र : विद्यार्थी व सेवकांची गरज लक्षात घेवून महाविद्यालयात आरोग्य केंद्राची स्थापना करण्यात आली आहे. केंद्रामार्फत मातृसंस्थेच्या वैद्यकीय महाविद्यालयाच्या सहकाऱ्याने विद्यार्थी व सेवकांना वैद्यकीय सेवा उपलब्ध करून देण्यात येते. तसेच प्रथम वर्षाच्या विद्यार्थ्यांची सक्तीने वैद्यकीय तपासणी, आरोग्य शिबीर, रक्त तपासणी या सारखे शिबीर आयोजित करून उपक्रम राबविले जातात. यात विद्यार्थ्यांना जास्तीत जास्त मदत संस्थेच्या मेडीकल कॉलेज तरफे करण्याचा प्रयत्न असतो.
- * पदवी व पदव्यूत्तर वर्गाच्या विद्यार्थ्यांकरीता भाषा प्रयोगशाळा (Linguistic - Lab) महाविद्यालयात आधूनिक तंत्रज्ञानाने विकसीत भाषा प्रयोगशाळा असून त्यामध्ये २५ विद्यार्थ्यांकरीता २५ Audio Cassette Listening booths आहेत. सदर तंत्रज्ञानाने विद्यार्थ्यांना इंग्रजी संभाषण कौशल्य व उच्चार अवगत करता येतात. विद्यार्थ्यांकरीता CD & Audio Cassette संच उपलब्ध आहेत.

* **जिमखाना विभाग**

- सिन्हर तालुक्यातील सर्वांत मोठा जिमखाना विभाग
- ४०० मीटरचा ट्रॅक
- क्रिकेट, ब्हॉलीबॉल, फुटबॉल, हॉकी, खो-खो, कबड्डी, बास्केटबॉल इत्यादी आउटडोरची मैदाने महाविद्यालयात उपलब्ध आहेत.
- कुस्ती, ज्युदो, बॉक्सिंग, टेबल टेनिस, बॅडमिंटन, चेस, कॅरम, मळखांब, वेटलिफ्टिंग, योगा, आधुनिक जिम, ग्रीन जिम इत्यादी इनडोअर खेळाची मैदाने उपलब्ध आहेत.
- मुर्लीसाठी तरण तलाव व विद्यार्थ्यांसाठी बोटींग सुविधा प्रस्तावित आहे.

* **उपहारगृह :**

महाविद्यालयाच्या आवारात स्वतंत्र इमारतीमध्ये उपहार गृहाची सोय करण्यात आली असून त्यात स्टाफ व विद्यार्थ्यांसाठी व्यवस्था करण्यात आली आहे. सर्व पदार्थ ताजे व उत्तम दर्जाचे मिळतात. उपहारगृहात स्वच्छता राखली जाते. सदर उपहारगृहात ६० विद्यार्थ्यांची बैठक व्यवस्था आहे.

* **व्यवसाय मार्गदर्शन व रोजगार संधी केंद्र (Career and Counselling Cell)**

महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना वेगवेगळ्या क्षेत्रात रोजगार संधी मिळाव्यात ह्या हेतूने रोजगार संधी केंद्र सुरु करण्यात आले असून त्याद्वारे विविध क्षेत्रातील आवश्यक मनुष्यबळाची माहिती घेऊन विद्यार्थ्यांसाठी महाविद्यालयातच नोकरीसाठीच्या मुलाखती (Campus Interviews) आयोजित केल्या जातात. यातून विद्यार्थ्यांना अनेक ठिकाणी उच्च पदावर रोजगार संधी प्राप्त झाल्या आहेत. तसेच व्यवसाय मार्गदर्शन करण्यात येते.

* **व्यावसायिक उद्योजकता विभाग (Enterpreneurship Cell)**

महाविद्यालयातील वाणिज्य विभागामार्फत उद्योजकता विभाग चालविला जातो. या अंतर्गत विद्यार्थ्यांना उद्योजकता मार्गदर्शन व्यावसायिक भेटी, उद्योजकांच्या व्याख्यानांचे आयोजन केले जाते.

* **अस्मिता:**

महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांच्या वाढ्यमयीन गुणांना वाव देण्यासाठी अभ्यासिका व विविध अभ्यासेतर विद्यार्थ्यांचा सहभागाच्या उपक्रमांची माहिती आणि त्यांचे कौतुक करण्यासाठी ‘अस्मिता’ या महाविद्यालयाच्या नियतकालीकेचा वार्षिक अंक दरवर्षी प्रसिद्ध केला जातो. शैक्षणिक वर्ष २०२०-२१ करिता महाविद्यालयाचा अस्मिता विशेषांक प्रकाशनाच्या वाटेवर आहे.

* **एन.सी.सी.: (NCC)**

- महाविद्यालयातील NCC विभाग हा मुंबई 'B' ग्रुप च्या ७ MAHARASHTRA BATTALION NCC नाशिक अंतर्गत कार्यरत आहे.
- महाविद्यालयात ११० छात्रसंख्येचे NCC UNIT कार्यरत असून सन २०१७-२०१८ या शैक्षणिक वर्षापासून D G NCC, NEW DELHI यांच्या मान्यतेनुसार NCC मध्ये विद्यार्थींनीना ही प्रवेश देण्यात आलेला आहे.

- NCC अंतर्गत आंतरराष्ट्रीय योग दिन, पर्यावरण दिन, क्रांती दिन, विजय दिन, NCC दिन, राष्ट्रीय एकता दिन, धलसेना दिन, युवा दिन, महिला दिन, शहिद दिन साजरा वसुंधरा दिन केला जातो. स्वच्छ भारत अभियान, पुनित सागर अभियान, वन महोत्सव, शहीद स्मारक स्वच्छता अधिक राबविणे जाते.
  - NCC प्रशिक्षण हे तीन वर्षांसाठी असून NCC 'C' प्रमाणपत्र उत्तीर्ण छात्रांना 'भारतीय सेना' मध्ये गुणांक प्रमाणे विशेष सूट देण्यात येते.
  - महाविद्यालयातील NCC विभागाद्वारे राष्ट्रीय तसेच आंतरराष्ट्रीय विशेष दिन नित्यनियमाने साजरे करण्यात येतात. या दिनाचे औचित्य साधून महाविद्यालयातील NCC छान्त्रांद्वारे विशेष उपक्रम राबविले जातात. रक्तदान शिबिराचे आयोजन केले जाते.
  - छात्रांना (ATC, TSC, BLC, ALC, ROCK Climbing, All india Trekking Camp, EK BHART SHRESHTA BHARAT कॅम्पसाठी सहभागी होता येते.
- * एन.एस.एस.: (NSS)
- सा.फु.पुणे विद्यापीठाच्या अंतर्गत महाविद्यालयात वरीष महाविद्यालयीन विद्यार्थ्यांसाठी स्वतंत्र एन.एस.एस. पथक असून त्यात २५० विद्यार्थ्यांचा सहभाग असतो. पथकात विद्यार्थ्यांना आवडीनुसार प्रवेश दिला जातो. विद्यार्थ्यांच्या शिस्त, परीश्रम व नेतृत्व गुणांचा विकास साधला जातो. सामाजिक बांधिलकी म्हणुन एन.एस.एस.च्या माध्यमातुन रक्तदान, निर्भय कन्या, महिला सबलीकरण, जलसंवर्धन, स्वच्छता अभियान याप्रकारचे कार्यक्रम घेतले जातात. दोन वर्षात स्वयंसेवकाने श्रमसंस्कार शिबीरामध्ये सहभाग घेणे आवश्यक आहे. महाविद्यालयाने सिन्नर तालुक्यातील डुबेरे हे गाव दत्तक घेतलेले आहे. शिबीरात सहभागी विद्यार्थ्यांत एक श्रेयांक दिला जातो.
- तसेच अंतिम वर्षाच्या विद्यार्थ्यांना अतिरिक्त १० गुण दिले जातात. राष्ट्रीय सेवा योजना विभागातील विद्यार्थ्यांना इतर महाविद्यालयांनी आयोजित केलेल्या शिबिरामध्ये सहभाग घेता येतो. तसेच १ ते २ श्रेयांक देखील प्राप्त होतात.
- * रोब्हर रेंजर्स – शै. वर्ष २०२१-२२ पासून महाविद्यालयात रोब्हर रेंजर्स उपक्रम सुरु आहे. सदर उपक्रमात १८ वर्षेवरील विद्यार्थी सहभाग होवू शकतात. यामध्ये नियमित परेड, जंगलसफारी, गर्यारोहण इ. उपक्रम असतात. ३ वर्षे सतत सहभागी रोब्हर रेंजर्स त्या रेल्वेत नोकरीसाठी स्कॉअट गाईड कोट्यामध्ये प्राधान्य मिळते. रोब्हर रेंजर्साठी महाविद्यालयास ६० स्वयंसेवकांची मान्यता आहे.
- * व्यक्तिमत्त्व विकास केंद्र.: (Personality Development Cell)
- महाविद्यालयात व्यक्तिमत्त्व विकास कक्ष कार्यरत असून त्या अंतर्गत टी.वाय.बी.ए.,टी.वाय.बी.कॉम.व टी.वाय.बी.एस्सी. वर्गाच्या विद्यार्थ्यांकरिता व्यावहारिक कौशल्य व मुलाखत तंत्रे प्राप्त करण्याकरीता (Soft Skills Development Programme) हे दहा दिवशीय शिबीर आयोजीत केले जाते.

* करिअर कट्टा -

वर्ष दुसरे

**महाराष्ट्र राज्य
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग
व महाराष्ट्र माहिती तंत्रज्ञान सहाय्यता केंद्र
यांच्या संयुक्त विद्यमाने**

करिअर कट्टा

युवकांच्या सर्वांगीण विकासासाठी.....

उद्योजक आपल्या भेटीला

आयएएस आपल्या भेटीला

**• राज्य पातळीवरील स्पर्धा
परीक्षा/ महाराष्ट्र लोकसेवा
आयोग
• पोलीस भरती
• बैंकिंग सेवा
• स्टाफ सिलेक्शन कमिशन
• केंद्रीय पातळीवरील स्पर्धा
परीक्षा (यु पी एस सी)**

**ध्येयपूर्तीच्या
वाटेवर
सातव्यांने
३६५
दिवस**

**यासोबत सभासद शुल्क
₹ ३६५/- - भरल्यानंतर
विद्यार्थ्याना ०३ वर्ष प्रति
वर्ष ०५ या पढ्यतीने १५
कोर्स मोफत दिले
जातील.**

**नाव नोंदणी व अधिक माहितीसाठी
7507652555 या नंबरवर आपले नाव ० करा
<https://careerkatta.mitsc.co.in>**

**मविष्वेती नेतृत्व
मा. उदय सामंत
उच्च व तंत्र शिक्षण मंडी,
महाराष्ट्र राज्य**

**महाराष्ट्र विज्ञान तकनीकीय विद्यालय (मिट्सी)
प्रशासनीकी व विज्ञान व तकनीकी विद्यालय
महाराष्ट्र राज्य सरकारी विद्यालय**

Subscribe me

SCAN ME

Course List	
1) Python Programming	26) Digital Banking
2) Python for AI/ML	27) Digital Marketing
3) Python for web Development	28) Political Ethics and Value
4) Cloud computing	29) Leadership Development
5) Devops	30) Literacy about Judicial Process
6) Data analytics with tableau and power BI	31) Constitutional Values and Ethics
7) Social Media Profile Management	32) Certificate in Office Administration
8) Financial Literacy	33) Certificate in Training Management
9) Event Management	34) Organic Farming
10) Fund Flow Management	35) Fruits and Vegetables Drying Dehydration and Technology
11) Communication Skill & Personality Development	36) Certificate course in World Politics
12) बी पी टी १९५० संस्था नोंदणी कायदा प्रशिक्षण	37) Certificate course in Rural Development
13) Road Safety and Awareness Training	38) Scientific Temperament
14) परदेशी नोकरीच्या संधी आणि व्यक्तिमत्त्व विकास	39) Green Chemistry
15) Foundation Course in Business Law	40) Renewable Energy
16) माहिती अधिकार कायदा प्रशिक्षण	41) Nanotechnology
17) Soft Skill Training Program	42) Biotechnology
18) Certificate Course in Human Right	43) Medical Lab Technology
19) Certificate Course in Journalism	44) Nano Biotechnology
20) Communication Skill Program	45) Introduction to Forensic Science
21) Content Writing Course	46) Tourism Management
22) Basic of Cost & Works Accounting	47) Forensic Accounting
23) E- Filling	48) Cyber Law
24) Soft Skill Development	49) Office Management
25) Introduction to Basic Concept of Accounting	50) Consumer Protection Act 2019

करिअर कट्टा विद्यार्थी नोंदणी फॉर्म

1) नाव :- .....

2) शिक्षण :- .....

3) ई-मेल आयडी :-.....

4) मोबाईल नंबर :

5) महाविद्यालयाचे नाव :- .....

.....

6) महाविद्यालयाचा कोड :- .....

7) करिअर कट्टा कोर्सचे नाव :-

- IAS आपल्या भेटीला
- उद्योजक आपल्या भेटीला

8) जिल्हा :- .....

9) तालुका :- .....

10) विद्यार्थ्याची सही :- .....

* **विविध उद्यान :-**

वनस्पती शास्त्र विभाग व मा.प्राचार्य डॉ.पी.ब्ही.रसाळ यांचे प्रयत्नातून राशी उद्यान, नक्षत्र उद्यान, सरस्वती उद्यान अशा उद्यानांची महाविद्यालय परिसरात उभारणी केलेली आहे.

* **विद्यार्थी विकास मंडळ - विविध योजना व उपक्रम**

- कर्मवीर भाऊराव पाटील कमवा व शिका योजना – आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल, गरजू आणि होतकरू विद्यार्थ्यांना उच्चशिक्षण संपादन करण्यासाठी आर्थिक साहाय्य रूपये ४५ प्रति तास मानधन (एका दिवसासाठी कमाल तीन तास काम) शै.वर्षे २०२३-२४ साठी
- विशेष मार्गदर्शन योजना – कठीण विषयाचे तज्ज मार्गदर्शकांचे मार्गदर्शन
- विद्यार्थी व्यक्तिमत्व विकास योजना – विद्यार्थ्यांचा व्यक्तिमत्व विकास करणे, आत्मविश्वास वाढविणे, आरोग्य, कायदे, संस्कृती इ. मार्गदर्शन करणे.
- निर्भय कन्या अभियान – मुलींना स्वसंरक्षणाचे प्रशिक्षण देणे, अन्याय, अत्याचाराचा मुकाबला सामर्थ्याने करण्याचे प्रोत्साहन देणे. धैर्य व हिंमत वाढविणे. भयमुक्त वातावरणात शैक्षणिक उपक्रमात भाग घेण्याचे धाडस निर्माण करणे.
- स्वच्छ आणि स्वस्थ भारत अभियान – जिल्हास्तरीय स्वच्छता अभियानात सहभाग, हिमोग्लोबीन तपासणे, व्यक्तिगत स्वच्छता, परिसर स्वच्छता कार्यशाळा आयोजन
- आपत्ती व्यवस्थापन प्रशिक्षण – विविध आपत्तींचे आकलन व उपाययोजना प्रशिक्षण देणे. आपत्ती टाळण्यासाठी माहितीचे विविध स्रोत माहिती करणे, अटळ अपत्तींना सामोरे जाण्याची तयारी करणे. स्वंयसेवक तयार करणे.
- विद्यार्थी प्रतिनिधी निवडूनूक – महाविद्यालयीन विद्यार्थी परिषद स्थापन कडून विद्यापीठ प्रतिनिधीचे नाव विद्यापिठास पाठविणे
- विद्यापीठ प्रतिनिधी शिबिर आयोजन करणे व विद्यार्थी पाठविणे
- युवक महोत्सव शिबीर आयोजन करणे व विद्यार्थी पाठविणे
- गिर्यारोहण कार्यशाळा आयोजन व नियोजन करणे.
- रोजगार, स्वयंरोजगार आणि कौशल्य विकास योजना राबविणे.
- महाविद्यालयीन नियतकालिक स्पर्धा सहभाग
- विद्यार्थी वार्ता (चेतना) प्रकाशन विद्यापीठ पातळीवर सहभाग
- शैक्षणिक उपक्रम, कार्यशाळा, चर्चासत्र, उजळणी वर्ग सहभाग
- राष्ट्रीय छात्र सेना (N.C.C.) राष्ट्रीय शिबीरे व सत्कार समारंभ सहभाग
- वार्षिक पारितोषिक वितरण समारंभ आयोजन व नियोजन करणे.
- रॅगिंग प्रतिबंधनात्मक उपाययोजना राबवणे.
- विद्यार्थी सुरक्षा विमा योजना राबवणे.
- आपत्कालीन योजना राबवणे.

- विद्यार्थी कल्याण, निधीचा विनियोग करणे
- स्पर्धा परीक्षा मार्गदर्शन कार्यशाळा आयोजन करणे. व इतर शैक्षणिक व सामाजिक उपक्रम राबवणे.

* **विद्यार्थी सुरक्षा विमा योजना:**

विद्यार्थ्यांसाठी संस्था स्तरावर म.वि.प्र. समाज सुरक्षा विमा योजना सुरु करण्यात आलेली असून यात विद्यार्थ्यांना सहभागी करून घेण्यात येते. योजनेचा लाभ येणे प्रमाणे आहेत.

* रु. १०,०००/- मृत्यू किंवा कायमचे अपंगत्व

* रु. ५०००/- मोठी शस्त्रक्रिया

* रु. ३०००/- असाध्य आजारासाठी

* रु. १०००/- अपघात/दुर्घटना

* **राजीव गांधी विद्यार्थी अपघात सानुग्रह अनुदान योजना :**

राजीव गांधी विद्यार्थी अपघात सानुग्रह अनुदान योजनेतर्गत मिळणारे लाभ

अ.क्र.	अपघाताची बाब	सानुग्रह अनुदान
१)	विद्यार्थ्याचा अपघाती मृत्यू	रु. ७५,०००/-
२)	अपघातामुळे कायमचे अपंगत्व (दोन अवयव/दोन डोळे किंवा एक अवयव व एक डोळा निकामी)	रु. ५०,०००/-
३)	अपघातामुळे अपंगत्वामध्ये एक अवयव किंवा एक डोळा निकामी	रु. ३०,०००/-

टिप: सविस्तर माहितीसाठी महाविद्यालयामधील कार्यालयात संपर्क साधावा.

* Students group mediclaim scheme- started from 2016-17 features of which is

हास्पीटलाईझेनसाठी	विद्यार्थी	विद्यार्थीपालक	वार्षिक हसा	विमापॉलिसी
Claim रक्कम	अपघात लाभ	अपघात लाभ		कालावधी
रु. ५०,०००	रु. ३,००,०००/-	रु. १,००,०००/-आई	रु. १७१/- एक वर्ष	
		रु. १,००,०००/- वडील		

* **विद्यार्थी विकास मंडळ विविध योजना :**

* **गरीब विद्यार्थ्यांसाठी अर्थसहाय्य योजना (Poor Boys Fund)**

या योजनेनुसार विद्यार्थी सहाय्य निधीतून गरीब विद्यार्थ्यांना पुस्तके, शैक्षणिक साहित्य व आर्थिक स्वरूपात मदत करण्यात येते.

* **विद्यार्थी तक्रार निवारण कक्ष :**

महाविद्यालयाच्या विद्यार्थ्यांच्या समस्या समजून घेण्यासाठी स्वतंत्र विद्यार्थी तक्रार निवारण कक्ष

कार्यरत असून यात विद्यार्थ्यांच्या तक्रारीची दखल घेऊन लक्ष दिले जाते. तसेच मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांच्या आरक्षणसाठी समिती गठीत करण्यात आली आहे. दोन्ही समित्या विद्यार्थ्यांच्या अडीअडचणी सोडविण्यात मदत करतात. सिन्हर पोलीस स्टेशनमार्फत विद्यार्थ्यांसाठी महाविद्यालयाने स्वतंत्र तक्रार निवारण व्यवस्था केली आहे.

* **वाहनतळ:**

महाविद्यालयात स्टाफसाठी व विद्यार्थ्यांसाठी स्वतंत्र वाहनतळांची व्यवस्था करण्यात आली आहे.

* **विद्यार्थी संसद:**

नव्याने लागू झालेल्या महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ कायद्या २०१६ नुसार विद्यार्थ्यांकदून निवडणूकीने वर्गप्रतिनिधी निवडून विद्यार्थी संसदेची स्थापना केली जाणार आहे.

* **सी.सी.टी.बी.कॅमेरा:**

संपूर्ण महाविद्यालयाचा परीसर व वर्ग हे सी.सी.टी.बी.कॅमेर्यांनी नियंत्रित केलेले आहेत.

* **वैद्यकीय तपासणी**

एफ वाय. बी.ए, बी.कॉम, बी.एसी, बी.सी एस स्तरावर सक्तीची विद्यार्थी आरोग्य तपासणी सुविधा उपलब्ध असून सदर वैद्यकीय तपासणी इलिजीबीलीटीसाठी आवश्यक आहे.

५) विद्यार्थ्यांचे वर्तन व शिस्तीसंबंधीचे नियम :

१. विद्यार्थ्यांने महाविद्यालयात प्रवेश घेतल्यानंतर त्याता महाविद्यालयाचे शिस्त विषयक सर्व नियम पाळणे बंधनकारक आहे.
२. महाविद्यालयात प्रवेश घेतल्यानंतर विद्यार्थ्यांने ओळखपत्र (I-Card) साठी ग्रंथालयाशी संपर्क साधून ग्रंथालयातुन ओळखपत्र घ्यावे. प्राचार्य, उपप्राचार्य, प्राध्यापक व प्रशासकीय सेवक यांनी मागणी करताच कोणतीही सब्ब न सांगता ओळखपत्र दाखविणे बंधनकारक आहे.
३. विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयात गणवेश व ओळखपत्र सत्तीचे आहे.
४. प्रथम वर्षात प्रवेश घेतल्यानंतर सदर वर्षातील वर्तन चांगले असेल तरच पुढील वर्षी प्रवेश दिला जाईल.
५. विद्यार्थ्यांची सरासरी उपस्थिती ८०% असणे अनिवार्य आहे. अन्यथा शिष्यवृत्ती मिळणार नाही.
६. स्वाध्याय, अंतर्गत चाचण्या व इतर सर्व परीक्षांना उपस्थित राहणे अनिवार्य आहे.
७. वर्गात न बसणे, अयोग्य वर्तन करणे, महाविद्यालयाच्या मालमत्तेचे नुकसान करणे, शारीरिक हावभाव इ. हे गैरवर्तन समजून सदर विद्यार्थ्यांचा महाविद्यालयातील प्रवेश रद्द करण्यात येईल.
८. विद्यार्थ्यांने महाविद्यालयात परीक्षा काळात मोबाईल आणू नये. आणल्यास मोबाईल जस केला जाईल व रु. ५०० दंड आकारण्यात येईल.
९. विद्यार्थ्यांने आपल्या पालकाशिवाय इतरांना महाविद्यालयात आणणे गैरवर्तन समजण्यात येईल.
१०. विद्यार्थ्यांनी आपली वाहने विद्यार्थ्यांसाठी असलेल्या वाहनतळावरच लावणे बंधनकारक आहे.
११. महाविद्यालयात व परिसरात धुम्रपान करणे निषिद्ध असून धुम्रपान, गुटखा व तंबाखू सेवन करणाऱ्या विद्यार्थ्यांवर महाराष्ट्र शासनाच्या धुम्रपान प्रतिबंधक कायद्यानुसार कारवाई करण्यात येईल.
१२. माननीय सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशान्वये रॅगिंग प्रतिबंधात्मक कायदा अस्तित्वात असून त्याप्रमाणे

- सहस्वाध्यायी विद्यार्थी -विद्यार्थीनींना शारीरिक, मानसिक त्रास देणे, अपमानित करणे, हिणवणे, व्यंगावर टिका करणे, मना विरुद्ध चेष्टा मस्करी करणे इ. बाबीत दोषी आढळून आल्यास पोलीस कारवाई करण्यात १३. कोरोना - १९ साथ रोगाच्या पाश्वभुमीवर सर्वांनी मास्क वापरावे. स्वतःचे सॅनियटायझर व सुरक्षित शारीरिक अंतर ठेवणे गरजेचे आहे. शिवाय गर्दीचे ठिकाण टाळावे. प्रतिबंधक उपाय म्हणून महाविद्यालयात रॅगिंग प्रतिबंधक पथक कार्यरत आहे. या संदर्भात विद्यार्थ्यांनी प्रवेश अर्जसोबत हमीपत्र सादर करावे.
१४. विद्यार्थ्यांनी शिस्तीचे पालन न केल्यास त्यांच्यावर नियमाप्रमाणे शिस्तभंग कारवाई करण्यात येईल.

महत्वाची सूचना:

महाविद्यालयात प्रवेश घेतल्यानंतर फी भरल्याची पावती घ्यावी व आपले नाव, इतर मजकुर बरोबर असल्याची खात्री करावी. चुक निर्दशनास आल्यास त्वारीत संबंधीतांच्या लक्षात आणून घ्यावी व दुरुस्त करावी.

६) महाविद्यालय प्रवेश प्रक्रिया :

महाविद्यालयातील प्रथम वर्ष प्रवेश प्रक्रिया ही ऑनलाईन पद्धतीने केली जात आहे. महाविद्यालयातील सर्व वर्गाचे प्रवेश विद्यापीठ व शासन नियमाप्रमाणे गुणवत्तेनुसार दिले जातात. यासाठी विद्यार्थ्यांनी निकालानंतर महाविद्यालयाशी संपर्क साधून सूचना फलकावरील सुचनेनुसार मुदतीत महाविद्यालयाशी संपर्क साधणे गरजेचे आहे.

फी: विद्यापीठ व शासन नियमाप्रमाणे फी आकारण्यात येते. आकारण्यात येणाऱ्या फीचे वर्गनिहाय फी तक्ते सूचना फलकावर लावण्यात येतात. विद्यार्थ्यांनी शासन व सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ परीपत्रकानुसार प्रवेश फी भरावी.

प्रवेशासाठी नियम व अटी

- १) पदवी व पदवीत्तर कला, वाणिज्य, विज्ञान, संगणकशास्त्र या वर्गातील प्रवेशासाठी सुरुवातीला मेरीट फार्म भरावा.
- २) प्रवेश घेऊ इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी या माहिती पत्रकासोबत दिलेले प्रवेश अर्ज भरून विहीत फी सह मुदतीत प्रवेश घेणे आवश्यक आहे. प्रवेश अर्जसोबत योग्य ते प्रमाणपत्र अर्ज, मुळ दाखला, व त्यांच्या दोन छायांकित प्रती, गुणपत्रक, दोन छायांकित प्रती जोडणे आवश्यक आहे.
- ३) प्रत्येक शै.वर्षात नवीन वर्गात प्रवेश घेण्यासाठी प्रवेश अर्ज भरणे आवश्यक आहे.
- ४) सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठ क्षेत्रातील इतर महाविद्यालयामधून येणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी त्यांच्या पूर्वीच्या महाविद्यालयाकडून ट्रान्सफर सर्टीफिकेट, कॅरेक्टर सर्टीफिकेट सह फी भरून प्रवेश घेणे आवश्यक आहे.
- ५) सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाखेरीज इतर विद्यापीठ/महाराष्ट्राबाहेर शिक्षण मंडळातून येणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी पुणे विद्यापीठाकडून पात्रता (Eligibility) प्रमाणपत्र मिळविणे आवश्यक आहे. त्यासाठी पात्रता(Eligibility) प्रमाणपत्र अर्ज व खालील प्रमाणपत्र दोन छायांकित प्रतिसह अर्जसोबत जोडणे आवश्यक आहे.

१. स्थलांतर दाखला (Migration Certificate) दुसऱ्या विद्यापीठाकडून
२. स्थलांतर दाखला (Transfer Certificate) अन्य महाविद्यालयातून
३. आवश्यक गुणपत्रक (Statement of Marks)

वरील प्रकारची प्रमाणपत्रके अर्जसोबत जोडून विहीत फी भरून प्रवेश निश्चित करणे आवश्यक आहे.

७) कला शाखा : (Arts Faculty)

अ) एफ.वाय.बी.ए.(सेम १ व २)

एफ.वाय.बी.ए. वर्गात प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी खालील दोन विषय समूहांपैकी एका विषय समुहाची निवड करावी. प्रथम वर्षासाठी निवडलेल्या विषयांचा संबंध द्वितीय व तृतीय वर्षासाठी येत असल्यामुळे विद्यार्थ्यांनी प्रथमवर्षासाठीच विषयांची निवड काळजीपूर्वक करावी.

Semester & Choice Based Credit System implemented from June 2019 at F.Y.B.A Level

Group-A			
Sr.No.	Subject	Title of Paper	Code
1	English Compulsory	Sem-1-Compulsory English-I Sem-2-Compulsory English-II	11011 11012
2	English - G1	Sem-1-Optional English-I Sem-2-Optional English-II	11331 11332
3	Marathi- G1	Sem-1- Marathi Sahitya Katha ani Bhashik Koushlya Sem-2- Marathi Sahitya Ekankika ani Bhashik Koushlya Vikas	CC-1A CC 1A
4	Hindi	Sem-1 - Vaikalpik Hindi Sem-2 - Vaikalpik Hindi	11092 12092
5	Political Science- G1	Sem-1-Introduction to Indian Constitution Sem-2-Introduction to Indian Constitution	11161 11162
6	Geography - G1	Sem-1-Physical Geography Sem-2-Human Geography	11201 A 12201 B
7	Defence Studies-G1	Sem-1-Defence Organization of India Sem-2-India's National Security	11271 11272
8	Psychology - sem -1 & 2	Sem-1 - Foundations of Psychology Sem-2 - Introduction to Social Psychology	11221 11222
9	Physical Education		11819
10	For II Sem. Democracy, Election & Governance		2 Credit
Group-B			
Sr.No.	Subject	Title of Paper	Code
1	English Compulsory	Sem-1-Compulsory English-I Sem-2-Compulsory English-II	11011 11012
2	Marathi-G1	Sem-1-Marathi Sahitya Katha ani Bhashik Koushlya Sem-2-Marathi Sahitya Ekankika ani Bhashik Koushlya Vikas	CC-1A CC-1A
3	Economics-G1	Sem-1-Indian Economic Environment -I Sem-2-Indian Economic Environment -II	11151 11152
4	Political Science-G1	Sem-1-Introduction to Indian Constitution Sem-2-Introduction to Indian Constitution	11161 11162
5	Geography- G1	Sem-1-Physical Geography Sem-2-Human Geography	11201 12201
6	History –G1 (Early India)	Sem-1-From pre-history to age of the Mouryas Sem-2-Post Mauryan age to the Rashtrakutas	11172 11172
7	Physical Education		11819
8	For II Sem. Democracy, Election & Governance		2 Credit

ब) एस.वाय.बी.ए. (सेम - ३ व ४)

एस.वाय.बी.ए. मध्ये प्रवेश घेतेवेळी सक्तीचे (Compulsory) इंग्रजी १ व एफ.वाय.बी.ए. मध्ये निवडलेल्या विषयांपैकी कोणताही एक विषय स्पेशल (त्याचे तीन पेपर्स असतील) व दोन पेपर जनरल म्हणून असतील.

एस.वाय.बी.ए. ला असे एकूण सहा पेपर असतील.(सेमी -३ व सेमी -४ साठी)

एस.वाय.बी.ए. स्पेशल करीता खालीलपैकी कोणताही एक विषय निवडता येईल.

१. मराठी

२. इंग्रजी

३. अर्थशास्त्र

४. राज्यशास्त्र

५. भूगोल

६. संरक्षणशास्त्र ७) इतिहास

Group-A			
Sr.No.	Subject	Title of Paper	Code
1	English Compulsory	Sem-III-Compulsory English-I Sem-IV-Compulsory English-I	CC CC
2	English G-2	Sem-III-Advanced study of English Language (03 credits) Sem-III-Advanced study of English Language (03 credits)	SEC-1A SEC-1A
3	English-S1	Sem-III-Appreciating Drama (03 Credits) Sem-IV-Appreciating Drama (03 Credits)	DSC-1A DSC-1A
4	English –S2 SEC-2A ----	Sem-III-Appreciating Poetry (03 Credits) Sem-IV-Appreciating Poetry (03 Credits) Mastering Communication skills (02 Credits)	DSC-2A DSC-2A SEC- 2A
5	Marathi-G2	Sem-III-Bhashik Koushylya ani Adhunik Marathi sahitya Prakar-Kadmbari Sem-IV-Bhashik Koushylya ani Adhunik Marathi sahitya Prakar-Lalit Gaddya	CC-1c (3) CC-1D(3)
6	Marathi-S1	Sem-III- Adhunik Marathi Sahitya-Prakashvata Sem-IV-Madhyugin Marathi Sahitya-Nivdak Madhyugin Gaddya,Paddya	DSA-1A(3) DSA-2A(3)
7	Marathi-S2 SEC-2A- SEC-2B-	Sem-III-Sahitya Vichar Sem-IV-Samiksha Vichar Sem-III- Prakashan vyavhar ani sampadan Sem-IV- Upyojit Lekhan koushyalya	DSA-1B (3) DSA-1B(3) Credits-02 Credits-02
8	Political Sci-G2	Sem-III-Introduction to Political Ideologies Sem-IV-Introduction to Political Ideologies	PS-G II PS-G II
9	Political Sci-S1	Sem-III-Western Political Thought Sem-IV- Western Political Thought	PS-SI PS-SI
10	Political Sci-S2	Sem-III-Political Journalism Sem-IV- Political Journalism	PS-SII PS-SII
11	Defence Studies-G2	Sem-III-Chhatrapati Shivaji Maharaj as a nation builder Sem-IV-Chhatrapati Shivaji Military System	23273 24273
12	Defence Studies-S1	Sem-III-India's Internal Security-I Sem-IV-India's Internal Security-II	23271 24271
13	Defence Studies-S2	Sem-III-Geopolitics Sem-IV-Military Geography	23272 24272
14	Environment Awareness		
15	Sem-III	MIL - 2- Marathi Bhashik Sandnapan Koushylye	23162

	Group-B		
Sr.No.	Subject	Title of Paper	Code
1	English Compulsory	Sem-III-Compulsory English-I Sem-IV-Compulsory English-I	CC CC
2	Marathi-G2	Sem-III-Bhashik Koushylya ani Adhunik Marathi sahitya Prakar-Kadmbari Sem-IV-Bhashik Koushylya ani Adhunik Marathi sahitya Prakar-Lalit Gaddya	CC-1c (3) CC-1D(3)
3	Marathi-S1	Sem-III-Appreciating Drama (03 Credits) Sem-IV-Appreciating Drama (03 Credits)	DSA-1A(3) DSA-2A(3)
4	Marathi-S2	Sem-III-Sahitya Vichar Sem-IV-Samiksha Vichar Sem-III- Prakashan vyavhar ani sampadan Sem-IV- Upyojít Lekhan koushyalya	DSA-1B (3) DSA-1B(3) Credits-02 Credits-02
5	Economics-G2	Sem-III-Financial System -I Sem-IV-Financial System-II	(CC-1C)
6	Economics-S1	Sem-III- Micro Economics -I Sem-IV-Micro Economics -II	(DSE-1A)
7	Economics-S2 SEC-I (SEC-2A)- Sem-III SEC-II(SEC-2B) –Sem-IV	Sem-III-Macro Economics -I Sem-IV-Macro Economics -II *Basic Concept of Research Methodology -I *Basic Concept of Research Methodology -II	(DSE-2A) (SEC-2A) (SEC-2B)
8	Geography-G2	Sem-III-Economic Geography-I Sem-IV-Economic Geography -II	23205 24205
9	Geography-S1	Sem-III- Population Geography-I Sem-IV- Population Geography-II	23201 24201
10	Geography-S2	Sem-III-Practical Geography-I (Scale & Map Projection) Sem-IV-Practical Geography-II (Cartographic Technique, Surveying and Excursion/Village/Project Report)	23203 24203
11	History-G2	Sem-I-History of the Marathas: (1630-1707) Sem-IIHistory of the Marathas- (1707-1818)	CC-1 (3) CC-2(3)
12	History-S1	Sem-I-Medieval India – Sultanate Period Sem-II Medieval India –Mughal Period	DSE-1A (3) DSE-1B(3)
13	History-S2 SYBA-	Glimpses of the Modern World – Part – I Glimpses of the Modern World Part-II Medival Indian Art & Architecture Art & Architecture in Early India	DSE-2-A(3) DSE-2B-(3) SEC-2B (2) SEMI (sec142131)
14	Environment Awareness		
15	Sem-III	MIL - 2- Marathi Bhashik Sandnapan Koushlye	23162

पर्यावरण जागृती हा विषय एस.वाय.बी.ए. ला सक्तीचा असेल.

Coursewise structure

टी.वाय.बी.ए.मध्ये प्रवेश घेतेवेळी इंग्रजी हा विषय सक्तीचा असेल व उर्वरीत पाच पेपर्स एस.वाय.बी.ए. मध्ये निवडलेले **subjects** असतील.

Coursewise structure (2019 Pattern)

- NOTE : - 1) AT TYBA LEVEL (CODE - 35002) GE-2A GENERIC ELECTIVE COURSE IS COMPULSORY FOR SEMESTER V & VI**
- 2) FIELD VISIT OR SEMINAR ATTENDANCE IS NECESSARY FOR GETTING CREDIT**

Class :- T.Y.B.A. (Marathi)

REVISED SYLLABUS FROM - 2021-22

CHOICE BASED CREDIT SYSTEM AND SEMESTER SYSTEM (CBCS PATTERN)

Semester	Paper Name	Title of the Paper	Paper Code
Semester V	Marathi G 3	भाषिक कौशल्यविकास आणि आधुनिक मराठी साहित्य : प्रवासवर्णन	35023
	Marathi Spl. III	मध्ययुगीन मराठी साहित्याचा स्थूल इतिहास : प्रारंभ ते इ.स. १६००	35021
	Marathi Spl. IV	वर्णनात्मक भाषाविज्ञान : भाग १	35022
	SEC 2 C (Skill Enhancement Course)	कार्यक्रम संयोजनातील भाषिक कौशल्ये : भाग १	35025
Semester VI	Marathi G 3	भाषिक कौशल्यविकास आणि आधुनिक मराठी साहित्य : कविता	36023
	Marathi Spl. III	मध्ययुगीन मराठी साहित्याचा स्थूल इतिहास इ.स. १६०१ ते १८१७	36021
	Marathi Spl. IV	वर्णनात्मक भाषाविज्ञान : भाग २	36022
	SEC 2 D (Skill Enhancement Course)	कार्यक्रम संयोजनातील भाषिक कौशल्ये : भाग २	36025

(REVISED SYLLABUS FROM -2021-2022) CLASS :- T.Y.B.A. (HISTORY)
CHOICE BASED CREDIT SYSTEM AND SEMESTER SYSTEM (CBCS PATTERN)

Semester	Paper Name	Title of the Paper	Paper Code
	History Gen-III	Indian National Movement (1885-1945)	35174
Semester - V	History Spe-III	Introduction to Historiography	35171
	History Spe-IV	Maharashtra in the 19th Century	35172
	History SEC 2 C (Skill Enhancement Course)	South Indian Art and Architecture	35176
Semester - VI	History Gen-III	India After Independence- (1947-1991)	35174
	History Spe-III	Applied History	36171
	History Spe-IV	Maharashtra in the 20th Century	36172
	History SEC 2 D (Skill Enhancement Course)	Heritage management	36176

CLASS - TYBA - (POLITICAL SCIENCE) SEMESTER V / VI
(REVISED SYLLABUS FROM -2021-22)
CHOICE BASED CREDIT SYSTEM AND SEMESTER SYSTEM (CBCS PATTERN)

Semester	Paper Name	Title of the Paper	Paper Code
Semester -V	Politics.Gen-III	Modern Political Analysis	35163
OR	Politics.Gen-III	Local Self Government in Maharashtra	35164
	Politics.Spe-III	Public Administration	35161
	Politics.Spe. IV	International Relations	35162
	SEC- 2C (2) (Skill Enhancement Course)	Samyukta Maharashtra Movement	35165
Semester -VI	Politics.Gen-III	Modern Political Analysis	36163
OR	Politics. Gen -III	Local Self Government in Maharashtra	36164
	Politics. Spe -III	Public Adminstration	36161
	Politics. Spe -IV	International Relations	36162
	SEC -2D (2) (Skill Enhancement Course)	Suamyukta Maharashtra Movement	36165

CLASS - TYBA - (ECONOMICS)SEM - V / VI
(REVISED SYLLABUS FROM -2021-22)
CHOICE BASED CREDIT SYSTEM AND SEMESTER SYSTEM
(CBCS 2019 PATTERN)

Semester	Paper Name	Title of the Paper	Paper Code
Semester -V	Economics Special- III	Indian Economic development - I	35151
	Economics Special- IV	International Economics- I	35152
	Economics Gen- III	Public Finance - I	35153
	SEC-3 A (Skill Enhancement Course)	Business Management - I	35154
Semester -VI	Economics Special- III	Indian Economic development -II	36151
	Economics Special- IV	International Economics - II	36152
	Economics Gen- III	Public Finance - II	36153
	SEC -3 A (Skill Enhancement Course)	Business Management -II (Project Report)	36154

DEFENCE & STRATEGIC STUDIES
TYBA - (CBCS AND SEMESTER SYSTEM (2019 PATTERN)
(REVISED SYLLABUS FROM -2021-22)

Semester	Paper Name	Title of the Paper	Paper Code
Semester- V	Defence-G3	India's National Security Policy and Strategy - I	35273
	Defence-S1	International Organization	35271
	Defence-S2	Contemporary Warfare	35272
	V SEC	Human Rights and UN Semester	35274
Semester- VI	Defence- G3	India's National Security Policy and Strategy -II	36273
	Defence- S1	Regional Organizations	36271
	Defence- S2	Modern Warfare	36272
	V SEC	Human Rights and India	36274

DEPARTMENT OF GEOGRAPHY TEACHING SUBJECTS- 2021-22
Choice Based Credit System pattern- (CBCS)
Class TYBA Geography (SEM - V & VI)

Sr. No.	Sem	Subject Code	Paper Title	Paper code
1	V	CC1E Gg: 310(A)	Geography of Tourism- I	35205
2	V	DSE 1 C Gg: 320(A)	Geography of India –I	35201
3	V	DSE 2 C Gg: 301(A)	Practical Geography – I (Techniques of Spatial Analysis)	35203
4	V	(Value/skill based course)	Research Methodology – I	35206
5	VI	CC1F Gg: 310(B)	Geography of Tourism -II	36205
6	VI	DSE 1D Gg: 320(B)	Geography of India -II	36201
7	VI	DSE 2D Gg: 301(B)	Practical Geography – II (Techniques of Spatial Analysis, Surveying and Excursion / Village / Project Report)	36203
8	VI	(Value/skill based course)	Research Methodology – II	36206

Class - TYBA - (English)

Semester - V / VI (Revised Syllabus from -2021-22)

Choice Based Credit System and Semester System (CBCS 2019 pattern)

Semester	Paper Name	Title of the Paper	Paper Code
Semester -V	CC-Compulsory English	CC-Compulsory English	35001
	DSE-1-C (Old S3)	Appreciating Novel	35331
	DSE-2-C (Old S4)	Introduction to Literary Criticism	35332
	SEC-1-C (Old G3) SEC-2-C	Enhancing Employability Skills Mastering Life Skills and Life Values	35333 35334
Semester - VI	CC-Compulsory English	CC-Compulsory English	36001
	DSE-1-D (Old S3)	Appreciating Novel	36331
	DSe-2-D (Old S4)	Introduction to Literary Criticism	36332
	SEC -1-D (Old G3) SEC-2-D	Enhancing Employability Skills Mastering Life Skills and Life Values	36333 36334

६) वाणिज्य शाखा (Bachelor of Commerce)

Coursewise structure * F.Y.B.Com. (Sem - I & II)

(Semester & Choice Based Credit System Implemented from June 2019)

Compulsory Papers:-

S.N	Semester-I	Code	Semester-II	Code
1	Compulsory English-I	111	Compulsory English-II	121
2	Financial Accounting-I	112	Financial Accounting-II	122
3	Business Economics-I	113	Business Economics-II	123
4	Mathematics and Statistics-I	114(A)	Mathematics and Statistics-II	124(A)

Optional Group-A (Opt Any one from the following)

S.N.	Semester-I	Code	Semester-II	Code
1	Organisational Skill Development-I	115(a)	Organisational Skill Development-II	125(a)
2	Cooperation -I	115(e)	Cooperation-II	125(e)
3	Banking and Finance-I	115(b)	Banking and Finance-II	
4	Compulsory Paper- Physical Education	12019		

Optional group-B (Opt Any one from the following)

S.N.	Semester-I	Code	Semester-II	Code
1	Marketing and Salesmanship-I	116(c)	Marketing and Salesmanship-II	126(c)
2	Consumer Protection and Business Ethics -I	116(d)	Consumer Protection and Business Ethics -II	126(d)
3	Business Environment and Entrepreneurship-I	116(e)	Business Environment and Entrepreneurship-II	126(e)
4	Compulsory Paper- Physical Education	12019		

Additional language (Opt Any one from the following)

S.N	Semester-I	Code	Semester-II	Code
1	Additional English-I Text Book –Gems of English Prose and Poetry	117	Additional English-II	127
2	Additional Marathi- I Bhasha Sahitya ani Koushylyaka vikas	117	Additional Marathi-II Bhasha aani kaushalya vikas	127

* Democracy, Election & Governance (credit - 02 for SEM - II)

* S.Y.B.Com. (Sem. III & IV)

Compulsory Papers

Sr.No.	Semester-I	Code	Semester-II	Code
1	Business Communication-I	231	Business Communication-II	241
2	Corporate Accounting-I	232	Corporate Accounting-II	242
3	Business Economics –I (Macro)	233	Business Economics –II (Macro)	243
4	Business Management-I	234	Business Management-II	244
5	Elements of Company Law-I	235	Elements of Company Law-II	245

Special Paper-I (Opt Any one from the following)

Sr.No.	Semester-I	Code	Semester-II	Code
1	Business Administration	236(a)	Business Administration	246(a)
2	Banking And Finance	236(b)	Banking And Finance	246(b)
3	Business Entrepreneurship	236(g)	Business Entrepreneurship	246(g)
4	Marketing Management	236(h)	Marketing Management	246(h)

* T.Y.B.Com. (Sem. V & VI) (2021-22)

Compulsory papers

Sr.No	Subject	Title of paper	code
1	Business Regulatory Framework	Business Regulatory Framework	3113
2	Advanced Accounting	Advanced Accounting	3123
3	Indian and Global Economic Development	Indian and Global Economic Development	3133
4	Auditing and Taxation	Auditing and Taxation	3153

Special Group – Special paper II (Special subject opted at S.Y.B.Com)

Sr.No.	Subject	Title of paper	code
1	Business Administration	Business Administration II	3411
2	Banking and Finance	Banking and Finance II	3421
3	Business Entrepreneurship	Business Entrepreneurship II	3471
4	Marketing management	Marketing management II	3481

Special Group – Special paper III (Special subject opted at S.Y.B.Com)

Sr.No.	Subject	Title of paper	code
1	Business Administration	Business Administration III	3413
2	Banking and Finance	Banking and Finance III	3423
3	Business Entrepreneurship	Business Entrepreneurship III	3473
4	Marketing management	Marketing management III	3483

- ◆ There will be practical examination of 20 marks for the following subjects and classes.

Class	Subject
i) F.Y.B.Com.	Financial Accounting
ii) S.Y.B.Com	Business Communication
iii) T.Y.B.Com	Auditing and Taxation

- ◆ There will be Practical examination of 20 marks for the special subject appearing under S.Y.B.Com. and T.Y.B.Com. classes.
- ◆ There will be oral annual examination of 20 marks for the subject Additional English and Additional Marathi at F.Y.B.Com.
- ◆ Students must offer the same special Subject at T.Y.B.Com. which he has offered at S.Y.B.Com.

**(Semester & choice based Credit System is Implemented from June-2019 at M.COM level)
M.Com-I (from June-2019)**

Sr.No.	Semester-I	Code	Semester-II	Code
1	Management Accounting	101	Financial Analysis and Control	201
2	Strategic Management	102	Industrial Economics	202
3	A) Advanced Accounting B) Production & Operation Management	103 113	A) Specialised areas in Accounting B) Business Ethics & Professional Value	203 213
4	A) Income Tax B) Financial Management	104 114	A) Business Tax Assessment & Planning B) Elements of knowledge Management	204 214

M.Com-II (from June-2020)

Sr.No.	Semester-I	Code	Semester-II	Code
1	Business Finance	301	Capital Market and Financial Services	401
2	Research Methodology for Business	302	Industrial Economic Environment	402
3	A) Advanced Auditing B) Human Resource Management	303 313	A) Recent Advances in Accounting, Taxation, and Auditing B) Recent Advances in Business Administration	403 413
4	Specialized Auditing	304	Project Work	414

Note:- M.Com. II - Credit System Semester IV for Project work for 100 Marks.	Division of Marks
Additional Credit Points 1.Human Rights 2.Cyber Security 3. Skill Based(Direct Tax Counselor) Note:_ Students have to complete 10 credit points with in two years.	Synopsis-50 Marks Project Report-40 Marks Viva-10 Marks

* Introduction to Constitution (Credit - 02 Compulsory Paper for Semester III)

९) विज्ञान शाखा (Bachelor of Science) * F.Y.B.Sc. (Sem. - I & II)
(Semester & Choice Based Credit System Implemented from June 2019)

Eligibility: H.S.C. or Equivalent or M.C.V.C.- (H.S.C. Vocational)

Course structure: Student has to choose any one group from the following two groups of the subjects. **Note-1)** Students have to choose any group from following two groups of the subjects **2)** Students have to select any four subject among the chosen group. Each subject carries two theories and one Practical course-for each semester **3)** Democracy, election & Governance (creditor - 02) for SEM - II

		Group-A		S.N.	Paper	Title of Paper	Course Code	Group-B	
S.N.	Paper	Title of Paper	Course Code	S.N.	Paper	Title of Paper	Course Code		
1	Physics Paper-I	Sem- I-Mechanics and Properties of Matter Sem-II-Heat and Thermodynamics	PHY-111 PHY-121	1	Physics Paper-I	Sem- I-Mechanics and Properties of Matter Sem-II-Heat and Thermodynamics	PHY-111 PHY-121		
2	Physics Paper-II	Sem-I-Physics Principles and Application Sem-II- Electricity and Magnetism	PHY-112 Phy-122	2	Physics Paper-II	Sem-I-Physics Principles and Application Sem-II- Electricity and Magnetism	PHY-112 Phy-122		
3	Physics Paper-III	Sem-I- Physics Laboratory – IA Sem - II - Physics Laboratory - IB	PHY-113 PHY_123	3	Physics Paper-III	Sem-I- Physics Laboratory –IA Sem-II-Physics Laboratory-IB	PHY-113 PHY_123		
4	Chemistry Paper- Sem-I	Sem-I-Theory Physical Chemistry Organic Chemistry Chemistry Practical	CH-101 CH-102 Ch-103	4	Chemistry Paper-I	Sem-I-Theory Physical Chemistry Organic Chemistry Chemistry Practical	CH-101 CH-102 Ch-103		
5	Chemistry Paper- Sem-II	Sem-II-Theory Inorganic Chemistry Analytical Chemistry Chemistry Practical	CH-201 CH-202 Ch 203	5	Chemistry Paper-II	Sem-II-Theory Inorganic Chemistry Analytical Chemistry Inorganic Chemistry	CH-201 CH-202 CH-303		
6	Zoology Paper- Sem-I & II	Sem-I & II Animal Diversity-I Animal Ecology Practical	71510 71520 71530	6	Zoology Paper- Sem-I&II	Sem-I & II Animal Diversity II Cell Biology Practical	71521 71532 71542		
7	Mathematics Paper- Sem - I	Sem-I- Algebra Calculus-I Mathematics Practical	MT-111 MT-112 MT-113	7	Botany Paper- Sem-1	Sem-I I-Plant Life & Utilization II-Plant Morphology & Anatomy III-Practical Based (BO-111 &BO-112)	BO-111 BO-112 BO-113		
8	Mathematics Paper Sem- II	Sem-II- Analytical Geometry Calculus-II Mathematics Practical	MT-121 MT-122 Mt-123	8	Botany Paper Sem-II	Sem-II Plant Life & Utilization-II Principles of plant Science. Practical based on (BO-121 &BO-122)	BO-121 BO-122 Bo-123		
					Micro Biology Sem-I	Sem-I- Introduction to Microbiology World	MB-111		
						Basic technique in Microbiology	MB-112		
						Practical Course	MB-113		
					Sem-II	Sem-II- Bacterial Cell and	MB-121		

Coursewise structure

- S.Y.B.Sc. (Semester Pattern-Sem. III & IV) CBCS Pattern from - 2020**

Eligibility: F.Y.B.Sc. Passed or Passed with ATKT (ATKT Allow to any four Papers only)

Coursewise structure

Sr.No	Course	Sem-III	Sem-IV
1	Compulsory Paper	English –AICC-1 or Marathi-AACC-2A (Marathi Sahitya)	English –AICC-1 or Marathi-AACC-2-B (Upyojiti Marathi)
			Environment Awareness
2	Optional Paper		

(Note- Optional Paper- Any three subject out of four subjects opted

S.N.	Sem-III	Paper Title	Paper Code	Sem-IV	Paper Title	Paper Code
1	Compulsory Paper	English or Marathi		English or Marathi		
2	Physics	1.Mathematical method in Physics-I 2.Electronics-I 3.Physics Labrotary-2A	PHY-121 PHY-122 PHY-123	1.Oscillations Waves & Sound 2.Optics- 3.Physics Laboratory-2B	PHY-241 PHY-242 PHY-243	
3	Chemistry	1.Physical & Analytical Chemistry 2.Inorganic and Organic Chemistry 3.Chemistry Practical-III	CH-301 CH-302 CH-303	1.Physical & Analytical Chemistry 2.Inorganic and Organic Chemistry 3.chemistry Practical	CH-401 CH-402 CH-403	
4	Zoology	1.Animal Diversity-III 2.Applied Zoology-I 3.Practical	81511 81521 81532	1.Animal Diversity-IV 2.Applied Zoology-II 3.Practical	81512 81522 81532	
5	Mathematics	1.Calculus of Several Variables 2.Numerical Methods and Its Application OR Graph Theory 3.Mathematics Practical based on MT-231 & 232	MT-231 MT-232(A) MT-232(B) MT-233	1.Linear Algebra 2.Vector Calculus Dynamical Systems 3.Mathematics Practical based On MT 242 & 242	MT-241 MT-242(A) MT-242 (B) MT-243	
6	Botany	1.Taxonomy of Angiosperms and Plant Ecology 2Plant Physiology 3.Practical based on BO231 & BO232	BO-231 BO-232 BO-233	1.Plant Anatomy and Embryology 2.Plant Biotechnology 3.Practical Based on BO 241 and 242	BO-241 BO-242 BO-243	
7	Micro Biology	1.Bacterial Systematics	MB-211	1.Bacterial Genetics	MB-221	

- **T.Y.B.Sc.**

Eligibility: F.Y.B.Sc. Passed & S.Y.B.Sc. Passed or passed with A.T.K.T. Students can choose any one subject out of **Five** optional subjects offered at S.Y.B.Sc. Our college offer following subjects for T.Y.B.Sc. as special subjects.

1. Chemistry 2. Physics 3. Zoology 4. Botany 5. Mathematics

There are 6 theory papers and 3 practical courses at T.Y.B.Sc. For each specialization.

- **Chemistry-Coursewise structure**

T.Y.B.Sc (Chemistry) Semester V and VI

(Revised Syllabus from -2021-22)

Choice Based Credit System and Semester System (CBCS pattern)

Semester	Paper Name	Paper	Title of the Paper	University Exam Paper Code
V	CH-501	DSEC-I	Physical Chemistry-I	35131
	CH-502	DSEC-I	Analytical Chemistry-I	35132
	CH-503	DSEC-I	Physical Chemistry Practical-I	35133
	CH-504	DSEC-II	Inorganic Chemistry-I	35134
	CH-505	DSEC-II	Industrial Chemistry	35135
	CH-506	DSEC-II	Inorganic Chemistry Practical-I	35136
	CH-507	DSEC-III	Organic Chemistry-I	35137
	CH-508	DSEC-III	Chemistry of Biomolecules	35138
	CH-509	DSEC-III	Organic Chemistry Practical-I	35139
	CH-510(B)	SEC-I	Polymer Chemistry	351310B
VI	CH-511(A)	SEC-II	Environmental Chemistry	351311A
	CH-601	DSEC-IV	Physical Chemistry-II	35141
	CH-602	DSEC-IV	Physical Chemistry-III	35142
	CH-603	DSEC-IV	Physical Chemistry Practical-II	35143
	CH-604	DSEC-V	Inorganic Chemistry-II	35144
	CH-605	DSEC-V	Inorganic Chemistry-III	35145
	CH-606	DSEC-V	Inorganic Chemistry Practical-II	35146
	CH-607	DSEC-VI	Organic Chemistry-II	35147
	CH-608	DSEC-VI	Organic Chemistry-III	35148
	CH-609	DSEC-VI	Organic Chemistry Practical-II	35149
	CH-610(A)	SEC-III	Chemistry of Soil and Agrochemicals	351410A
	CH-611(A)	SEC-IV	Analytical Chemistry-II	351411A

● Physics -Coursewise structure

Department of Physics B. Sc. UG Courses

Course	Term/ Sem	Paper	Name of Paper	Course code
F.Y. B.Sc. (Pattern 2019 Credit)	Sem I	I	Mechanics and Properties of Matter	PHY-111
		II	Physics Principles and Applications	PHY-112
		III	PHYSICS LABORATORY _IA	PHY-113
	Sem II	I	Heat and Thermodynamics	PHY-121
		II	Electricity and Magnetism	PHY-122
		III	PHYSICS LABORATORY _IB	PHY-123
S.Y. B.Sc. (Pattern 2019 Credit)	Sem III	I	Mathematical Methods in Physics I	PHY-231
		II	Electronics I	PHY-232
			Physics Laboratory-2A	PHY-233
	Sem IV	I	Oscillations Waves & Sound	PHY-241
		II	Optics	PHY-242
		III	Physics Laboratory-2B	PHY-243
T.Y. B.Sc. (Pattern 2019)	Sem V	I	Mathematical Methods in Physics-II	PHY351
		II	Electrodynamics	PHY352
		III	Classical Mechanics	PHY353
		IV	Atomic and Molecular Physics	PHY354
		V	Computational Physics	PHY355
		VI	Elements of Materials Science	PHY 356 (B)
		VII	Physics Laboratory-3A	PHY357
		VIII	Physics Laboratory-3B	PHY358
		IX	Project -I	PHY359
		X	Energy studies	PHY3510(H)
		XI	Physics Workshop Skill	PHY3511(K)
	Sem V		Solid State Physics	PHY361
			Quantum Mechanics	PHY362
			Thermodynamics and Statistical Physics	PHY363
			Nuclear Physics	PHY364
			Electronics-II	PHY365

• Zoology- Coursewise structure

Class – T.Y.B.Sc - (Zoology) Semester V / VI

(Revised Syllabus from -2021-22)

Choice Based Credit System and Semester System (CBCS pattern)

Semester	Paper Name	Title of the Paper	Paper Code
	Pest Management	Pest Management	ZO 351
Semester -V	Histology	Histology	ZO 352
	Biological chemistry	Biological chemistry	ZO 353
	Genetics	Genetics	ZO 354
	Developmental Biology	Developmental Biology	ZO 355
	Parasitology	Parasitology	ZO 356
	Zoology Practical Paper 1	Zoology Practical Paper 1	ZO 357
	Zoology Practical Paper 2	Zoology Practical Paper 2	ZO 358
	Zoology Practical Paper 3	Zoology Practical Paper 3	ZO 359
	Aquarium Management	Aquarium Management	ZO 3510
	Poultry Management	Poultry Management	ZO 3511
Semester -VI	Medical & Forensic Zoology	Medical & Forensic Zoology	ZO 361
	Animal Physiology	Animal Physiology	ZO 362
	Molecular Biology	Molecular Biology	ZO 363
	Entomology	Entomology	ZO 364
	Techniques in Biology	Techniques in Biology	ZO 365
	Evolutionary Biology	Evolutionary Biology	ZO 366
	Zoology Practical Paper 1	Zoology Practical Paper 1	ZO 367
	Zoology Practical Paper 2	Zoology Practical Paper 2	ZO 368
	Zoology Practical Paper 3	Zoology Practical Paper 3	ZO 369
	Environmental Impact Assessment	Environmental Impact Assessment	ZO 3610
	Project	Project	ZO 3611

T.Y.B.SC-

• **Mathematics- Coursewise structure**

Semester-V		Subjects
	DSE-1A DSE-1 B DSE-2 A DSE-2 B DSE-3A DSE-3B	MT 351: Metric Spaces MT 352: Real Analysis-I MT 353: Group Theory MT 354: Ordinary Differential Equations MT 355(A): Operations Research MT 356(B): Number Theory MT 355 (B) Differential Geometry MT 355 (C) C-Programming MT 356 (A) Machine Learning I MT 356 (C) Laplace Transform & Fourier Series
	DSE-1	MT 357: Practical Course Lab-1 (on Metric Space and Real Analysis-I)
	DSE-2	MT 358: Practical Course Lab-II (on Group Theory and Ordinary Differential equations)
	DSE-3	MT 359: Practical Course Lab-III (on DSE-3A and DSE-3B)
	SEC-I SEC-II	MT -3510: Programming in Python -I MT-3511: LaTeX for Scientific Writing

Semester-VI		Subjects
	DSE-4A DSE-4B DSE-5 A DSE-5 B DSE-6A	MT 361: Complex Analysis MT 362: Real Analysis-II MT 363: Ring Theory MT 364: Partial Differential Equations MT 365(A): Optimization Techniques 365 (B) calculus of variation & classical mechanics. 365 (C) Financial Mathematics 366 (A) Machine Learning II 366 (C) Lebesgue Integration
	DSE-6B	MT 366 (B): Computational Geometry
	DSE-4	MT 367: Practical Course Lab-1 (on Complex Analysis and Real Analysis-II)
	DSE-5	MT 368: Practical Course Lab-II (on Ring Theory and Partial Differential Equations)
	DSE-6	MT 369: Practical Course Lab-III (on DSE-6A and DSE-6B)
	SEC-III SEC-IV	MT 3610: Programming in Python-II MT 3611: Mathematics into LaTeX

T.Y.B.Sc-

• Botany- Coursewise structure

Structure B.Sc. Botany syllabus (CBCS Pattern)					
Year	Semester	Course Type	Course code	Course Name	Credits
1	1	Compulsory Course	BO 111	Plant life and utilization I	2
			BO 112	Plant morphology and Anatomy	2
			BO 113	Practical based on BO 111 & BO 112	1.5
	2	Compulsory Course	BO 121	Plant life and utilization II	2
			BO 122	Principles of plant science	2
			BO 123	Practical based on BO 121 & BO 122	1.5
2	3	Compulsory Course	BO 231	Taxonomy of Angiosperms and Plant Ecology	2
			BO 232	Plant Physiology	2
			BO 233	Practical based on BO 231 & BO 232	2
	4	Compulsory Course	BO 241	Plant Anatomy and Embryology	2
			BO 242	Plant Biotechnology	2
			BO 243	Practical based on BO 241 & BO 242	2
3	5	Discipline Specific Elective Course	BO 351	Algae and Fungi	2
			BO 352	Archegoniate	2
			BO 353	Spermatophyta and Paleobotany	2
			BO 354	Plant Ecology	2
			BO 355	Cell and Molecular Biology	2
			BO 356	Genetics	2
			BO 357	Practical based on BO 351 & BO 352	2
			BO 358	Practical based on BO 353 & BO 354	2
			BO 359	Practical based on BO 355 & BO 356	2
		Skill Enhancement course	BO 3510	Medicinal Botany	2
			BO 3511	Plant Diversity and Human Health	2
3	6	Discipline Specific Elective Course	BO 361	Plant Physiology	2
			BO 362	Biochemistry	2
			BO 363	Plant Pathology	2
			BO 364	Evolution and Population genetics	2
			BO 365	Advanced Plant Biotechnology	2
			BO 366	Plant Breeding and Seed Technology	2
			BO 367	Practical based on BO 361 & BO 362	2
			BO 368	Practical based on BO 361 & BO 362	2
			BO 369	Practical based on BO 361 & BO 362	2
		Skill Enhancement course	BO 3610	Nursery and Gardening Management	2
			BO 3611	Biofertilizers	2

T.Y.B.Sc - Microbiology
Course Structure

Semester-V		Semester-VI	
Paper	Course Title	Paper	Course Title
MB 351	Medical Microbiology I	MB 361	Medical Microbiology II
MB 352	Immunology I	MB 362	Immunology II
MB 353	Enzymology	MB 363	Metabolism
MB 354	Genetics	MB 364	Molecular Biology
MB 355	Fermentation technology I	MB 365	Fermentation Technology II
MB 356	Agricultural Microbiology	MB 366	Food Microbiology
MB 357	Practical course-I Based on: MB351 and MB 352	MB 367	Practical course I Based on: MB 361 and MB 362
MB 358	Practical course- II Based on MB 353 and MB 354	MB 368	Practical course II Based on: MB 363 and MB 364
MB 359	Practical course-III Based on:MB 355 and MB 356	MB 369	Practical course III Based on: MB 365 Fermentation technology II, MB 366 Food Microbiology
MB 3510	Marine Microbiology	MB 3510	Waste Management
MB 3511	Dairy Microbiology	MB 3511	Nano biotechnology

10) B.Sc. Computer Science

Our College has started three year integrated full time B.Sc. (Computer Science) course of under the Savitribai Phule Pune University from the academic year 2007-2008. Intake capacity maximum 80 (eighty) students.

- **F.Y.B.Sc. (Computer Science) (Semester pattern):**

Eligibility: Candidate should have passed 12th std. Science (H.S.C.) examination with subject Mathematics. (Democracy, election & Governance (credit - 02) for SEM - II)

- Coursewise structure

	Course Type	Course Name	Theory	Course Code
SEM-I	Compulsory Course	Computer	Paper- I	CS 111
			Paper - II	CS-112
			Lab Course- I	CS-113
	Compulsory Course	Mathematics	Paper- I	MTC-111
			Paper - II	MTC-112
			Practical Paper	MTC-113
	Compulsory Course	Electronics	Paper- I	ELC-111
			Paper - II	ELC-112
			Practical Paper	ELC-113
SEM-II	Compulsory Course	Statistics	Paper- I	CSST 111
			Paper - II	CSST-112
			Practical Paper	CSST-113
	Compulsory Course	Computer	Paper- I	CS-121
			Paper - II	CS-122
			Lab Course- I	CS-123
	Compulsory Course	Mathematics	Paper- I	MTC-121
			Paper - II	MTC-122
			Practical Paper	MTC-123
	Compulsory Course	Electronics	Paper- I	ELC-121
			Paper - II	ELC-122
			Practical Paper	ELC-123
	Compulsory Course	Statistics	Paper- I	CSST-121
			Paper - II	CSST-122
			Practical Paper	CSST-123
	Compulsory Course	Phy. Edu.	-	11777
Democracy, Election & Governance				

- **S.Y.B.Sc. (Computer Science) (Semester Pattern-Sem. III & IV)**
Eligibility: F.Y.B.sc (Computer Science) Passed or passed with A.T.K.T.
- Coursewise structure

	Course Type	Course Name	Theory	Course Code
SEM-III	Compulsory Course	Computer	Paper- I	CS-231
			Paper - II	CS-232
			Lab Course- I	CS-233
	Compulsory Course	Electronics	Paper- I	ELC-231
			Paper - II	ELC-232
			Practical Paper	ELC-233
	Compulsory Course	Mathematics	Paper- I	MTC-231
			Paper - II	MTC-232
			Practical Paper	MTC-233
	Compulsory Course	English	-	21521
	Compulsory Course	Environmental Awareness	-	AECC-I

	Course Type	Course Name	Theory	Course Code
SEM-IV	Compulsory Course	Computer	Paper- I	CS-241
			Paper - II	CS-242
			Lab Course- I	CS-243
	Compulsory Course	Electronics	Paper- I	ELC-241
			Paper - II	ELC-242
			Practical Paper	ELC-243
	Compulsory Course	Mathematics	Paper- I	MTC-241
			Paper - II	MTC-242
			Practical Paper	MTC-243
	Compulsory Course	Environmental Awareness	-	AECC-I
	Compulsory Course	English	-	AECC-II

- **T.Y.B.Sc. (Computer Science)**

- **Coursewise structure**

Title of the Course: T.Y.BSc. (Comp.Sci.)

SEM-V	Course Type	Course Name	Course Code
	DSEC – I	Operating Systems – I	CS-351
		Computer Networks – II	CS-352
		Practical course based on CS 351	CS-357
	DSEC – II	Web Technologies – I	CS-353
		Foundations of Data Science	CS-354
		Practical course based on CS 353 and CS 354	CS-358
	DSEC - III	Object Oriented Programming using Java - I	CS-355
		Theoretical Computer Science	CS-356
		Practical Course based on CS 355	CS-359
	SECC - I	Python Programming	CS-3510
	SECC - II	Blockchain Technology	CS-3511

SEM-VI	Course Type	Course Name	Course Code
	DSEC - I	Operating Systems – II	CS-361
		Software Testing	CS-362
		Practical course based on CS 361	CS-367
	DSEC – II	Web Technologies – II	CS-363
		Data Analytics	CS-364
		Practical course based on CS 363 and CS 364	CS-368
	DSEC – III	Object Oriented Programming using Java - II	CS-365
		Compiler Construction	CS-366
		Practical Course based on CS 365	CS-369
	SECC – III	Software Testing Tools	CS-3610
	SECC - IV	Project	CS-3611

११) पदव्यूत्तर अभ्यासक्रम (Post Graduation Courses) From - 2019

महाविद्यालयात पदवित्तर स्तरावर M.A. (Marathi, Political Science, Economic, Geography, Defence and Strategic Studies) M.Com (Group A-Accountancy and Taxation), M.Sc. (Organic Chemistry) and M.Sc. (Physics), M.Sc. (Zoology) हे अभ्यासक्रम विनाअनुदानीत तत्वावर उपलब्ध आहेत.

टिप: M.A./M.Com/M.Sc. या वर्गात प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्याला अभ्यासक्रम, परीक्षा व गुणदान पद्धती संबंधी सविस्तर माहिती संबंधित विभागात मिळेल.

कला शाखा

M.A. English (Credit & Semester System)

M.A.-I	Sem- I	10601	English Literature from 1550-1798
		10602	English Literature from 1798 to the present
		10603	Contemporary Studies in English Language
		10604	Literary Criticism & Theory
	Sem- II	20601	English Literature from 1550-1798
		20602	English Literature from 1798 to the present
		20603	Contemporary Studies in English Language
		20604	Literary Criticism & Theory

M.A.-II	Sem- III	30601	Indian Writing in English
		30602	Applied Linguistics
		30604	Indian Literatures in English Translation
		30608	World Literature in English
	Sem- IV	40601	Indian Writing in English
		40602	Applied Linguistics
		40604	Indian Literatures in English Translation
		40608	World Literature in English

* Introduction to Constitution - (Credit-02 Compulsory paper for Semester III)

M.A. Marathi (Credit System)

* Introduction to Constitution - (Credit-02 Compulsory paper for Semester III)

Semester-I			Semester-II		
S.N.	Paper Code	Title of Paper	S.N.	Paper Code	Title of Paper
1	CC-1	Bhash Vyavhar ani Bhashik Koushyla	1	CC-5	Bhasha Vyavhar ani Bhashik Koushyla
2	CC-2	Marathi Sahitya Itihas -1818 to 1920	2	CC-6	Marathi Sahitya Itihas -1920-2010
3	CC-3	Eaitihasik Bhasha Vidnyan	3	CC-7	Samaj Bhasha Vidnyan
4	CBOP-4	Gramin Sahitya	4	CBOP-8	Dalit Sahitya

(Part-II Sem-III -Sem- IV)

Semester-III			Semester-IV		
S.N.	Paper Code	Title of Paper	S.N.	Paper Code	Title of Paper
1	CC-9	Prasar madhymasathi Lekhan koushlya-I	1	CC-13	Prasar madhymasathi Lekhan koushlya-II
2	CC-10	Sahitya Samiksha	2	CC-14	Sahitya Sanshodhan
3	CC-11	Nemlelya Avrachin Sahitya Kruticha Abhyas-I	3	CC-15	Nemlelya Avrachin Sahitya Kruticha Abhyas-II
4	CBOP-12	Loksahityachi multative ani Marathi Loksahitya-I	4	CBOP-16	Loksahityachi multative ani Marathi Loksahitya-II

M.A. Political Science – (Credit System)

M.A. I, Semester I			M.A. I, Semester II		
Sr.No.	Paper Code	Title Of The Paper	Sr.No.	Code	Title Of The Paper
1	12401	Tradition of Political Thought	1	22401	Comparative Political Analysis
2	12402	Administrative Theory	2	22402	Theory of International Politics
3	12403	Political Institutions in India	3	22403	Public Policy
4	12406	India's Foreign Policy	4	22404	Politics and Media

M.A. II, Semester III			M.A. II, Semester IV		
Sr.No.	Code	Title Of The Paper	Sr.No.	Code	Title Of The Paper
1	32401	Modern Political Thought	1	42401	Fundamentals of Political Theory
2	32402	Political Sociology	2	42402	Political Process In India
3	32403	World Politics	3	42403	Politics and Society
4	32404	Indian Administration	4		Election Studies

M.A. Economics – (Credit System)

M.A Part-I Sem--I		M.A Part-I Sem--II	
Core Papers Compulsory Paper		Core Papers Compulsory Paper	
EC-1001	Micro Economics Analysis-I	EC-2001	Micro Economics Analysis-II
EC-1002	Public Economics -I	EC-2002	Public Economics -II
EC-1003	International Trade	EC-2003	International Finance
Any One to be Selected			
Elective Papers		Elective Papers	
EC-1004	Agricultural Economics✓	EC-2004	Labour Economics ✓
EC-1004	Rural Economics	EC-2004	Urban Economics
EC-1004	Statistical Techniques	EC-2004	Mathematical Economics
EC-1004	Indian Financial System	EC-2004	Money Market

M.A Part-II- Sem--III		M.A. Part-II Sem--IV	
Core Papers Compulsory Paper		Core Papers Compulsory Paper	
EC-3001	Macro Economics Analysis-I	EC-4001	Macro Economics Analysis-II
EC-3002	Growth & Development- I	EC-4002	Growth & Development - II
EC-3003	Research Methodology-I	EC-4003	Research Methodology-II
Any One to be Selected			
Elective Papers		Elective Papers	
EC-3004	Economics of finance	EC-4004	Econometrics
EC-3004	Demography	EC-4004	Public Policy
EC-3004	Capital Market	EC-4004	Economics of Environment ✓
EC-3004	Industrial Economics ✓	EC-4004	Foreign Exchange Market

* Introduction to Constitution - (Credit-02 Compulsory paper for Semester III)

**Defence and Strategic Studies Department-
(Semester & Choice based credit system) M.A. (Part & II)**

Paper	Part I - SEM- I
DS 1.1	Key Concepts of Security and Strategic Studies
DS 1.2	Geopolitics and Military Geography
DS 1.3	International Relation
DS 1.4	Cyber Security
	Part – I - SEM- II
DS 2.1	Peace and Conflict Studies
DS 2.2	Defence Economics
DS 2.3	India's National Security
DS 2.4	UN System and Global Security

Part II- Semester - III

PAPER	Course Title
DS 3.1	Contemporary and Critical Security Studies
DS 3.2	India's Defence Management and National Security Apparatus
DS 3.3	Research Methodology
DS 3.4	Indian Military History
	Semester - IV
DS 4.1	Indo-Pacific Security Architecture: Challenges and Prospectus
DS 4.2	India's National Security
DS 4.3	Ocean and Maritime Security
D.Sh 8	Disaster Management

**M.A.Marathi, English, Political Science, Economics & Defence And Strategic Studies.
Additional Credit Points**

1. Human Rights,   2.Cyber Security   3.Skill Based (Event Manegment)

Note :- Students have to complete 10 credit points with in two years.

* Introduction to Constitution - (Credit-02 Compulsory paper for Semester III)

M.A./M.Sc.-Geography (Credit System)

M.A./M.Sc. Geography Subject Codes and Papers

Semester I				Semester II			
Sr. No.	University Paper Code	Subject Code	Title of Paper	Sr. No.	University Paper Code	Subject Code	Title of Paper
1	60111	GGUT -111	Principles of Geomorphology	2	60213	GGUT-213	Synoptic Climatology
2	60102	GGUT-112	Principles of Climatology	3	60217	GGUT-127	Monsoon Climatology
3	60103	GGUT-113	Principles of Economic Geography	4	60220	GGUT-130	Geography of Tourism
4	60104	GGDT-114	Principles of Population and Settlemnt Geography	5	60223	GGUP-133	Practical in Map Projections
5	60105	GGUP-115	Practical in Physical and Human Geography	5	60224	GGUP-134	Practical of Statistical Techniques for Geography
Semester III				Semester III			
Sr. No.	University Paper Code	Subject Code	Title of Paper	Sr. No.	University Paper Code	Subject Code	Title of Paper
1	60321	GGUT -235	Geoinformatics - II	1	60421	GGUT -249	Geography of India
2	60322	GGUT-236	Geographical Thoughts	2	60422	GGUT-250	Oceanography
3	60324	GGUT-238	Applied Climatology	3	60423	GGUT-251	Research Methodology
4	60327	GGDT-241	Practical in Geoinformatics	4	60424	GGDT-252	Geography of Solis
5	60329	GGUP-243	Watershed Management	5	60429	GGUP-257	Interpretation of Topographical Maps and CPS Survey
6	60332	GGUP-246	Practical in Climatology	6	60431	GGUP-259	Dissertation/Research Project
				7	60430	GGUP-258	Geography of World

Additional Credit points

1. Human Rights,
2. Cyber Security .
3. Skill Based (Renewable Energy Resources)

Note :- Students have to complete 10 credit points with in two years.

* Introduction to Constitution - (Credit-02 Compulsory paper for Semsester III)

विज्ञान शाखा

❖ M. Sc. (Organic chemistry): Credit System

It has two-year full-time course with four semesters, including 110 credit points.	
Intake capacity is 24 students per part	
Eligibility: T.Y.B.Sc. Passed with Chemistry subject. Selection procedure: Based on merit.	
Course structure is as follows.	
HR-I Human Right -I	HR-I Human Right -II
CS-I Introduction to cyber Security- I	CS-I Introduction to cyber Security-II
CS-III Introduction to cyber Security- III	CS-IV Introduction to cyber Security-IV
SD-I, Skill Development-I	SD-II, Skill Development-II

M.Sc. Organic Chemistry (PG): Two Years Course.

M.Sc. Part –I Organic Chemistry (Choice Based Credit System)				
Semester	Course	Sub. Code	Subject	
I	Theory	CCTP-1 CHP-110	Physical Chemistry-I (Fundamentals of Physical Chemistry)	
		CCTP-2 CHP-130	Inorganic Chemistry-I (Molecular Symmetry and Chemistry of Main Group Elements)	
		CCTP-3 CHO-150	Organic Chemistry-I (Basic Organic Chemistry)	
		CBOP-1 CHG-190	Section-I: General Chemistry-I, Theory Course (Any one option)	
			Elective Option-A: Introduction to Solid State of Matter	
	Practical		Elective Option-B: Mathematics for Chemists	
			Elective Option-C: Introduction to Chemical Biology-I	
			Section-II: General Chemistry Practical (Any one)	
			Elective Option-A :Inorganic Chemistry-Material Analysis, Synthesis and Applications	
			Elective Option-B : Chemical Biology Practical-I	
	Practical	CCPP-1 CHP-107	Basic Practical Chemistry-I	
II	Theory	CCTP-4 CHP-210	Physical Chemistry-II (Molecular Spectroscopy and Nuclear Chemistry)	

II	Theory	CCTP-5 CHI-230	Inorganic Chemistry-II (Coordination and Bioinorganic Chemistry)
	Theory	CCTP-6 CHI-250	Organic Chemistry-II (Photochemistry, Pericyclic and Organic spectroscopy)
	Theory	CBOP-2 CHG-290	Section-I: General Chemistry-II, Theory (Any one option)
			Elective Option-A : Material Characterization Technique
			Elective Option-B : Organometallic and Inorganic
			Reaction Mechanism
			Elective Option-C: Introduction to Chemical Biology-II
	Practical		Section-II: General Chemistry, Practical (Any one option)
			Elective Option-A: Electro analytical Techniques of Analysis
			Elective Option-B: Chemical Biology Practical-II
	Practical	CCPP-2 CHP-227	Basic Practical Chemistry-II

M.Sc. Part –II Organic Chemistry (Choice Based Credit System)

Semester	Course	Sub. Code	Subject
III	Theory	CCTP-7 CHO-350	Organic Reaction Mechanism and Biogenesis
	Theory	CCTP-8 CHO-351	Structure Determination of Organic Compounds by Spectroscopic Methods
	Theory	CCTP-9 CHO-352	Stereochemistry and Asymmetric Synthesis of Organic Compounds.
	Theory	CBOP-3 CHO-353	CHO-353-A) Protection - De-protection, Chiron approach and Carbohydrate Chemistry
			CHO-353-B) Designing Organic Syntheses and Heterocyclic Chemistry
	Practical	CCPP-3 CHO-354	Practical -I: Solvent Free Organic Synthesis
IV	Theory	CCTP-10 CHO-451	Chemistry of Natural Products
	Theory	CCTP-11 CHO-451	Organometallic Reagents in Organic Synthesis
	Theory	CBOP-4 CHO-452	CHO-452 A) Medicinal Chemistry
			CHO-452 B) Applied Organic Chemistry
	Practical	CBOP-5 CHO-453	Practical
			Practical III: Select any two Sections
			Section-I: Ternary Mixture Separation

* Introduction to Constitution - (Credit-02 Compulsory paper for Semester III)

❖ M. Sc. Physics (Credit System)

From academic year 2016-17 our college has started M. Sc. (Physics) course. It has two-year full-time course with four semesters, including 110 credit points. Intake capacity is 24 students per class.

Eligibility: T.Y.B.Sc. Passed with Physics subject.

Selection procedure: Based on merit.

M.Sc.(Physics) (Choice Based Credit System)

Part I & II (Course Structure)

Course	Term/ Sem	Paper	Name of Paper	Course code
FIRST YEAR	SEM I	I	Mathematical Methods in Physics	PHUT-111
		II	Classical Mechanics	PHUT-112
		III	Quantum Mechanics	PHUT-113
		IV	Electronics	PHDT-114
		V	Physics Laboratory – I (Electronics)	PHUP-115
	SEM II	I	Electrodynamics	PHUT-121
		II	Solid State Physics	PHUT-122
		III	Statistical Mechanics	PHUT-123
		IV	Atoms and Molecules	PHDT-124
		V	Physics Laboratory - II	PHUP-125
SECOND YEAR	SEM III	I	Physics of Semiconductor Devices	PHUT-231
		II	Laser-Fundamentals and Applications	PHUT-232
		III	Experimental Techniques in Physics - I	PHUT-233
		IV	Elective - I	PHDT-234
		V	Physics Laboratory - III	PHUP-235
	SEM IV	I	Nuclear Physics	PHUT-241
		II	Materials Science	PHUT-242
		III	Experimental Techniques in Physics - II	PHUT-243
		IV	Elective - II	PHDT-244
		V	Project	PHUP-245

* Introduction to Constitution - (Credit-02 Compulsory paper for Semester III)

M. Sc. Zoology- Course Structure & Credits Distribution
Choice Based Credit System
M Sc Zoology- Part -I
Semester -I

Sr.No	Course No	Title	Credits	Course No	Title	Credits
1	ZOUT111	Biochemistry& Biochemical techniques.	4C	ZODP114	Zoology Practicals Paper-1	2C
2	ZOUT112	Cell Biology Developmental biology	4C	ZOUP 115	Basic Zoology Lab1	4C
3	ZOUT113	Genetics& English in scientific communication	4C	ZY 103 P		
4	ZODT114	Biostatics/ Fresh Water Zoology	2C	ZY 104 P		
Total		14C	Total			6C

Part- 1 Semester -II

Sr.No	Course No	Title	Credits	Course No	Title	Credits
1	ZOUT121	Molecular Biology & Bioinformatics	4C	ZODP 124	Zoology Practical Paper -2	2C
2	ZOUT122	Endocrinology & Parasitology	4C	ZOUP 125	Basic Zoology Lab2	4C
3	ZOUT123	Comparative Animal Physiology& Environmental biology	4C			
4	ZODT 124	Metabolic pathways/Ichthyology	2C			
Total		14 C	Total			6C

M Sc Zoology- Course Structure & Credits Distribution
Choice Based Credit System
M Sc Zoology- Part-II
Semester –III

Sr.No	Course No	Title	Credits	Course No	Title	Credits
1	ZOUT231	Special paper any one Animal physiology-I/ Entomology-I/ Genetics -I/ Fresh water aquaculture I	4C	ZODP234	Zoology Practicals Paper-III	2C
2	ZOUT232	Fundamentals of systematics and Economic Zoology	4C	ZOUP235	Special Lab1	4C
3	ZOUT233	Research methodology and insect physiology and biochemistry	4C			
4	ZODT234	Immunology/Genetic toxicology	2C			
Total			14C	Total		6C

Part- II-Semester –IV

Sr.No	Course No	Title	Credits	Course No	Title	Credits
1	ZOUT241	Special paper any one Animal physiology-II/ Entomology-II/ Genetics -II/ Fresh water aquaculture	4C	ZODP243	Zoology Practical Paper -4	2C
2	ZOUT242	Mammalian reproductive Physiology & Aquaculture	4C	ZODP244	Practical Paper -5	2C
3	ZOUD243	Histology & Histochemistry/ Pest Control	2C	ZOUP245	Project	4C
4	ZODT214	Pollution Biology /Apiculture	2C			
Total			12 C	Total		8C

* Introduction to Constitution - (Credit-02 Compulsory paper for Semester III)

* Bachelor of Vocational Courses (B.Voc.)

I) Food Processing and Preservation

II) Livestock Production and Management

1. Title of the Course: i) Bachelor of Vocational in Food Processing and Preservation
ii) Bachelor of Vocational in Livestock Production and Management

2. Course Level: UG

3. Syllabus to be implemented from the Academic year: 2018-19

4. Preamble of the Syllabus:

Preamble:

Savitribai Phule Pune University, Pune is offering a three year Bachelor Program in Vocational Education (B. Voc.) from Academic year 2018-19. The curriculum design of this program is undertaken in the following framework (Preamble).

a) Although there has been remarkable progress in all sectors of education in last couple of decades, the less regulated area of the education sector-vocational training—seems to have lost its significance/importance. This has led to the widening gap between the supply and demand for skilled manpower across various industries and R&D organizations. This shortage of skills has translated directly into unemployment among an increasing number of graduates who pass-out every year and are forced to bare-trained in order to become marketable. This program is designed to produce a skilled manpower so that wide variety of options in different sectors of Food Processing would be available and it will improve the opportunities for the unemployed youths in the country in both the private and public sectors.

b) According to recent survey of FICCI (Federation of Indian Chambers of Commerce & Industry) on skill demand in food processing industries, it has been observed that a majority percentage of organizations are dissatisfied with the skills of the available trained manpower. For instance, 58% of the respondents were dissatisfied with technical skills and knowledge needed for the job. Also 72% showed discontent with employees' ability to use appropriate and modern tools, equipment, and technologies specific to their job roles. This programme aims to provide some solution for this problem and this would facilitate to improve:

- (i) Quality of training
- (ii) High drop-out rates
- (iii) Linkages with Universities and industry
- (iv) Inadequacy of resources

c) This program is intended to offer practical, hands on training and skills needed to pursue an occupation. It will provide options to the students to select the courses of their choice which are directly aligned to land a job in a chosen profession or a skilled trade. The end result of this program is to enable an individual to train self-employment.

5. Aims & Objectives:

1. To provide basic knowledge and application.
2. To offer both theoretical and practical inputs.
3. To develop Application skills among the students.

6. Program Structure:

The three year B. Voc. Course (full time) has a specific feature of multi point entry and multi point exit provision. After completing one year of course, if any student desire to leave he/she will be awarded Diploma, subject to the condition of earning the required credit points. Similarly after completing the second year he/she will be awarded Advance Diploma and once the candidate completes the third year candidate will be awarded the degree of Bachelor of Vocational. If any student desires to take admission to some other university, at any other stage i.e., on completing first year, he/she may take admission to second year in same branch. Similarly, on completing the second year, one can take admission to third year.

7. STRUCTURE OF SYLLABUS

Implemented from the academic year 2018-19

* **Title of the course:** BACHELOR OF VOCATION (FOOD PROCESSING AND PRESERVATION)

Faculty of the Course : B.Voc.

Eligibility for Admission:

The eligibility condition for admission to B. Voc. Programme shall be **10+2 or equivalent**, in any stream **from any recognized board or university**.

The candidate with 10+2 year or ITI/ Agri course in any branch is eligible for the course.

8. Duration of the Course:

The duration of the B. Voc. Course will be of **Three Years**.

* **First Year : B. Voc. - Diploma**

* **Second Year : B. Voc. - Advanced Diploma**

* **Third Year : B. Voc. – Bachelor of Vocational**

9. Exit Options:

Bachelor of Vocation (B. Voc.) is launched under the scheme of University Grants Commission for skill development based on higher education leading to Bachelor of Vocation (B. Voc.) Degree with multiple exits as Diploma/Advanced Diploma under the National Skill Qualification Framework (NSQF). The B. Voc. programme incorporates specific job roles and their National Occupational Standards along with broad based general education.

1. B. Voc. Programme has been designed as per National Skill Qualification Framework emphasizing on skill based education.

2. LEVELS OF AWARD:

The certification levels shall lead to certificate/Diploma/Advanced Diploma/ B. Voc. Degree in Food processing Preservation

10. Eligibility criteria for Admission:

1. A candidate will be eligible to join 1st semester of B. Voc course, if he/she has passed 10+2 examination (Science Stream) or 10+2 vocational stream related course of recognized Board/university, or any other examination recognized as equivalent thereto.

2. The course of study of B. Voc. shall be divided in to six semesters and university examination will be held at the end of every semester in the months of November/ December (for semester I, III & V) and May/June (for semester II, IV & VI) or as fixed by the University.

3. Semester examination will be open to regular candidates who have been on the rolls of a college affiliated to this University and meet the attendance and other requirements.

11. Admission, Registration and Promotion Process:

Admission will be done on the basis of Percent mark obtained by candidate in Twelfth science or Common entrance test conducted by college or admission criteria as decided by the authority for first semester.

The students will have to clear / qualify at least 50% of theory papers / courses from second semester and all papers / courses (inclusive of theory and practical) from first semester for getting promoted to second year. Similarly the students will have to clear / qualify at least 50% of theory papers / courses from fourth semester and all papers / courses (inclusive of theory and practical) from third semester for getting promoted to third year.

Dropout students will be allowed to register for second or third year as and when the concerned courses are offered by the College, however he/she should not exceed more than twice the duration of the course from the date of first registration at the Centre. Therefore, for obtaining B. Voc. degree a student will have to complete all semesters successfully within 6 years/12 semesters.

12. Admission fees:

The admission fees for B. Voc. would be as decided by the University.

13. Choice Based Credit and Grading System (CBCS):

The choice based credit and grading system has been adopted. This provides flexibility to make the system more responsive to the changing needs of our students, the professionals and society. It gives greater freedom to students to determine their own pace of study :(Explained for FPP)

- Students will have to earn 30 credits for the award of Six Month Certificate in Vocational in Food Processing & Preservation.
- Students will have to earn 60 credits for the award of one year Diploma in Vocational (D. Voc.) in Food Processing & Preservation.
- Students will have to earn 120 credits for the award of two year Advance Diploma in Vocational (Adv. D. Voc.) in Food Processing & Preservation.
- Students will have to earn 180 credits for the award of three year Bachelor Degree in Vocational (B. Voc.) in Food Processing & Preservation.

14. Attendance:

Students must have 75 % of attendance in each course for appearing examination otherwise he / she will not be strictly allowed for appearing the examination of each course. However, students having 65 % attendance may request Head of the concerned Institution for the condolence of attendance on medical ground.

15. Intake Capacity of Students: Maximum 50

B.Voc - Third Year

B. Voc. LPM

Course	Term/ Sem	Paper	Name of Paper	Course code
T.Y. B.Voc. LPM (Livestock Production and Management)	Sem V		Epidemiology and zoonoses	LPM-301
			Pet animal breeding and management	LPM-302
			Veterinary Clinical Medicine-I	LPM-303
			Lab- Epidemiology and zoonoses	LPM-304
			Project / On Field Training	LPM-305
			Entrepreneurship-I	LPM-306
			Human Resource Management	LPM-307
			Project / Survey /Seminar /Model	LPM-308
	Sem VI		Livestock economics and marketing	LPM-311
			Veterinary Clinical Medicine-II	LPM-312
			Commercial poultry production and hatchery management-II	LPM-313
			Lab- Livestock economics and marketing	LPM-314
			On Field Training / Project Report & Seminar	LPM-315
			Entrepreneurship-II	LPM-316
			Organizational Behaviour	LPM-317
			Disaster Management	LPM-318

B.Voc. FPP

Course	Term/ Sem	Paper	Name of Paper	Course code
T.Y. B.Voc. FPP (Food Processing and Preservation	SEM V		Food Regulation & Quality Control	FPP-301
			Food Packaging Technology	FPP -302
			Spices Flavor Technology	FPP -303
			Lab: Spices Flavor Technology	FPP -304
			Project New Product Development	FPP -305
			Entrepreneurship-I	FPP -306
			Human Resource Management	FPP -307
			Project / Survey /Seminar /Model	FPP -308
	SEM VI		Food Safety, Hygiene & Sanitation	FPP -311
			Waste & By-products Utilization	FPP -312
			Novel Food Processing Technologies	FPP -313
			Lab- Implant Training Report & Seminar	FPP -314
			Dissertation	FPP -315
			Entrepreneurship-II	FPP -316
			Organizational Behaviour	FPP -317
			Disaster Management	FPP -318

१२) सवलती व शिष्यवृत्ती योजना :

१. राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज शिक्षण शुल्क शिष्यवृत्ती योजना - २०१७-१८ पासून
(पुर्वीची इ.बी.सी. सवलत):

* ज्या विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे वार्षिक उत्पन्न रु. ८,००,०००/- पेक्षा कमी आहे अशा विद्यार्थ्यांना सवलत मिळू शकते. त्यासाठी विद्यार्थ्यांनी आवश्यक आहे. ही सवलत युजी व पीजी महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांसाठी लागू आहे.

* सदर विद्यार्थ्यांने कोणत्याही प्रकारचा स्कॉलरशिप, फ्रीशिपचा फॉर्म भरलेला नसावा तसेच कोणत्याही फी सवलत घेतलेली नसावी.

* व्यवस्थापन कोट्यातील प्रवेशित विद्यार्थी नसावा. अशा योजनेच्या अटी आहेत.

२. प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षक पाल्य फी सवलत :- प्राथमिक व माध्यमिक स्तरावर शिक्षक म्हणून नोकरी करणाऱ्या शिक्षकांच्या पाल्यांसाठी ही फी सवलत योजना आहे. त्यासाठी विद्यार्थ्यांनी विहीत नमुन्यात महाविद्यालयात प्रवेश घेते वेळी अर्ज करणे आवश्यक आहे. ही सवलत वरिष्ठ व कनिष्ठ महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांसाठी लागू आहे.

३. भारत सरकार शिष्यवृत्ती योजना :- मागास प्रवर्गात प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांसाठी भारत सरकारची शिष्यवृत्ती (Scholoarship) व फी सवलत योजना (Freeship) असून त्यासाठी विद्यार्थ्यांनी ऑनलाईन अर्ज भरून सर्व कागदपत्रांसह महाविद्यालयात जमा करणे आवश्यक आहे यासाठी विद्यार्थ्यांनी सूचना फलकावर लावण्यात येणाऱ्या सूचनांची नोंद घेऊन त्यानुसार मुदतीत पुरता करणे आवश्यक आहे. विशेष सूचना : भारत सरकार शिष्यवृत्ती पात्र विद्यार्थ्यांनी शिष्यवृत्ती फॉर्म मुदतीत भरून महाविद्यालयात जमा करणे बंधनकारक आहे. अन्यथा महाविद्यालयाची पुर्ण फी भरावी लागेल.

सूचना: वरील तीन शिष्यवृत्तींपैकी एकच शिष्यवृत्ती विद्यार्थ्यांना प्राप्त होवु शकते.

मराठा विद्या प्रसारक समाज संस्था स्तरावरील शिष्यवृत्ती-

१) स्त्री शिक्षण शिष्यवृत्ती योजना – संस्थेच्या अमृत महोत्सवानिमित्त महाराष्ट्राचे मुख्यमंत्री निधीतुन आदिवासी मागास व आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकांतील गरजू विद्यार्थींसाठी दिली जाते.

२) राजश्री छत्रपती शाहू महाराज शिष्यवृत्ती : संस्थेने सन २००३-०४ या शैक्षणिक वर्षापासुन सदर शिष्यवृत्ती द्यावयाचे ठरविले असुन ही शिष्यवृत्ती ज्यांना कोणत्याही शासकीय सवलतीचा लाभ मिळत नाही. तसेच कोणतीही शिष्यवृत्ती मिळत नाही. अशा आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थी व विद्यार्थींसाठी दिली जाते.

टिप :- या दोनही शिष्यवृत्तींसाठी विद्यार्थ्यांनी सूचना फलकावर लावण्यात येणाऱ्या सूचनांची नोंद घेवून त्यानुसार पुरता करणे आवश्यक आहे.

- * वरील सवलती व्यतिरीक्त खालील प्रमाणे शासकीय नियमाप्रमाणे शिष्यवृत्ती योजना आहेत.
  - १. राष्ट्रीय गुणवत्ता शिष्यवृत्ती : एस.एस.सी व एच.एस.सी च्या गुणांवर आधारित.
  - २. राज्य सरकार गुणवत्ता शिष्यवृत्ती : एस.एस.सी व एच.एस.सी च्या गुणांवर आधारित.
  - ३. ग्रामीण विद्यार्थ्यांसाठी राज्य शासनाची गुणवत्ता शिष्यवृत्ती : एस.एस.सी व एच.एस.सी. च्या गुणांवर आधारित.
  - ४. गणित व पदार्थ विज्ञान विषयांसाठी शिष्यवृत्ती : एच.एस.सी. च्या गुणांवर आधारित.
  - ५. १) स्वातंत्र्य सैनिक पाल्य शिष्यवृत्ती
  - ६. बिडी कामगार पाल्यासाठी शिष्यवृत्ती.
  - ७. पुणे विद्यापीठ शिष्यवृत्ती योजना
    - अ) क्रांतीज्योती सावित्रीबाई फुले अर्थसहाय्य योजना
    - ब) आर्थिक दुर्बल घटक विद्यार्थी अर्थसहाय्य योजना
    - क) राजश्री शाहु महाराज शिष्यवृत्ती योजना
    - ड) पुणे विद्यापीठ गुणवत्त विद्यार्थी शिष्यवृत्ती योजना

वरील शिष्यवृत्ती योजना पदवी ते पदवीतर विद्यार्थ्यांसाठी शैक्षणिक कालखंडात एकदाच घेता येते. यासाठी विद्यार्थ्यांनी सुचना फलकावर लावण्यात येणाऱ्या सुचनांची नोंद घेऊन त्यानुसार मुदतीत पूर्तता करणे आवश्यक आहे. सदर योजना सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठामार्फत राबविण्यात येते.
  - ८. अपंग शिष्यवृत्ती : अपंग विद्यार्थ्यांसाठी भारत सरकारची अपंग शिष्यवृत्ती योजना असून त्यासाठी विद्यार्थ्यांनी विहीत नमुन्यात महाविद्यालयात प्रवेश घेतेवेळी आवश्यक त्या कागदपत्रांसह अर्ज करणे आवश्यक आहे. ही सवलत वरिष्ठ व कनिष्ठ महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांसाठी लागू आहे. यासाठी जिल्हा वैद्यक चिकित्सक यांचा दाखला आवश्यक असतो.
  - ९. एकलव्य आर्थिक सहाय्य योजना : बी.ए., बी.एस्सी., बी.कॉम. परिक्षेत ७५% पेक्षा अधिक गुण असलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी पुणे विद्यापीठामार्फत दिली जाते.
  - १०. अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांसाठीची मॅट्रीकोत्तर (Post Matric) शिष्यवृत्ती योजना : केंद्रशासनाकडून मुस्लीम, ख्रिश्चन, शीख, बौद्ध, पारधी व जैन या अल्पसंख्यांक विद्यार्थ्यांसाठी उच्च शिक्षण संचनालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे यांचेमार्फत दिली जाते.
  - ११) ब्लु क्रॉस लॅंबस् स्कॉलरशिप प्रत्येक विद्यार्थ्यांमागे १५,००० रु. (पात्र विद्यार्थ्यांसाठी)
टिप :- वरील सर्व शिष्यवृत्ती योजनांची सूचना फलकांवर प्रसिद्ध करण्यात येईल. याची नोंद घेवून त्याची वेळोवेळी पूर्तता करावी.
- ### १३) बक्षिस योजना
- ◆ प्रा.ए.ए.पोटे यांचे आजोबा कै.गणपत तुकाराम पोटे (पाटील) यांचे स्मरणार्थ १०,०००/- ठेवीच्या व्याजातुन महाविद्यालयात राज्यशास्त्र विषयात पदवी परिक्षेत पदव्यूतर परिक्षेत प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यांस बक्षिस दिले जाते.

- ◆ डॉ.एस.एन. पगार यांच्या मातोश्री कै.कमला नारायण पगार यांच्या स्मरणार्थ १०,०००/- रु. ठेवीच्या व्याजातून एम.ए अर्थशास्त्र पदवी परीक्षेत प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास बक्षीस दिले जाते.
- ◆ श्री. ए.पी. देशमुख यांनी कै. प्रकाश कुलकर्णी यांच्या स्मरणार्थ काव्य वाचन स्पर्धेत प्रथम व वडिलांच्या स्मरणार्थ अर्थशास्त्र पदवी (बी.ए.) प्रथम येणाऱ्यास १०,०००/- रु. ठेवीच्या व्याजातून बक्षीस दिले जाते.
- ◆ प्रा. ए.एस. गुरुळे यांचेकडून प्राणीशास्त्र पदवी परीक्षेत प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थी विद्यार्थीनीस ठेव रूपये २५,०००/- व्याजातून विभागून बक्षीस
- ◆ प्रा.श्रीमती सी.डी. तंटक यांच्याकडून रसायनशास्त्र पदवी व पदव्युत्तर परीक्षेत प्रथम येणाऱ्या विद्यार्थ्यास ठेव रूपये ५०,०००/- व्याजातून बक्षीस

* महाविद्यालयाची वेळ *

वरिष्ठ महाविद्यालय

कला व वाणिज्य विद्याशाखा: सकाळी ७.४५ ते दुपारी १२.४५
विज्ञान विद्याशाखा : दुपारी ८.३० ते ५.००

* महाविद्यालय : कार्यालयीन वेळ *

सकाळी : १०.३० ते सायंकाळी ५.३०

विश्रांती : दुपारी १.०० ते १.३०

* ग्रांथालय वेळ *

सकाळी : ७.३० ते सायंकाळी ५.३० वा.

* प्रवेश रद्द/फी परतावा *

ज्या विद्यार्थ्यांना महाविद्यालयातील प्रवेश रद्द करावयाचा असेल त्यांनी भरलेली प्रवेश फी शासनाच्या नियमाप्रमाणे पुढील तक्त्यानुसार वजावाट करून उर्वरित रक्कम परत केली जाईल.

अ.क्र.	प्रवेश रद्द कालावधी	वजावाट केली जाणारी रक्कम
१)	प्रवेशापासून १ ते १० दिवसांपर्यंत	एकूण फी च्या २०%
२)	प्रवेशापासून ११ ते ३० दिवसांपर्यंत	एकूण फी च्या ४०%
३)	३० दिवसांनंतर	एकूण फी च्या १००%

टिप: प्रवेश शुल्क प्रवेश घेतेवेळी विद्यापीठ व शासन नियमानुसार निश्चित करण्यात येईल.

१४. महाविद्यालयात साजरे होणारे दिन विशेष:

३ जानेवारी	सावित्रीबाई फुले जयंती (महिला मुक्तीदिन)	१ मे	महाराष्ट्र दिन
१२ जानेवारी	स्वामी विवेकानन्द जयंती (राष्ट्रीय युवा दिन)	६ मे	छत्रपती शाह महाराज पुण्यतीथी
१२ जानेवारी	राजमाता जिजाऊ भोसले जयंती	८ मे	रविंद्रनाथ टागोर जयंती
१६ जानेवारी	न्या. रानडे पुण्यतीथी	९ मे	कर्मवीर भाऊराव पाटील पुण्यतीथी
२३ जानेवारी	नेताजी सुभाषचंद्र बोस जयंती	२८ मे	स्वातंष्यवीर सावरकर जयंती
२६ जानेवारी	भारतीय प्रजासत्ताक दिन	३१ मे	शिवराज्यभिषेकात्सव दिन
२८ जानेवारी	लाला लचपतराय जयंती		जुन
३० जानेवारी	महात्मा गांधी पुण्यतीथी	५ जुन	जागतिक पर्यावरण दिन
फेब्रुवारी		१७ जुन	राजमाता जिजाऊ भोसले पुण्यतीथी
१० फेब्रुवारी	कै.माधवराव बोरस्ते जयंती	२६ जुन	छत्रपती शाह महाराज जयंती
१२ फेब्रुवारी	कर्मवीर आण्णासाहेब मुरकुटे जयंती		जुलै
१९ फेब्रुवारी	छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती	जुलै	गुरुवर्य मामासाहेब दोङेकर पुण्यतीथी (गुरुपोर्णिमा)
२३ फेब्रुवारी	कर्मवीर बाबुराव गणपतराव ठाकरे पुण्यतीथी	११ जुलै	जागतिक लोकसंख्या दिन
२६ फेब्रुवारी	स्वातंष्यवीर सावरकर पुण्यतीथी	१८ जुलै	आण्णाभाऊ साठे स्मृतिदिन
२७ फेब्रुवारी	मराठी राजभाषा दिन (कुसुमाग्रज)	२२ जुलै	कर्मवीर काकासाहेब वाघ, माधवराव बोरस्ते पुण्यतीथी
२८ फेब्रुवारी	जागतिक विज्ञान दिन	२३ जुलै	लोकमान्य टिळक जयंती
मार्च			आॅगस्ट
१ मार्च	कर्मवीर भाऊसाहेब हिरे जन्मदिन	१ आॅगस्ट	लोकमान्य टिळक पुण्यतीथी, अण्णासाहेब साठे जयंती, कै.दुलाजी नाना पाटील पुण्यतीथी
८ मार्च	जागतिक महिला दिन	४ आॅगस्ट	कै. भगवंतराव वाजे पुण्यतीथी
८ मार्च	आंतरराष्ट्रीय साक्षरता दिन	१५ आॅगस्ट	भारतीय स्वातंष्य दिन
१० मार्च	सावित्रीबाई फुले स्मृतिदिन	१९ आॅगस्ट	मविप्र समाजिदिन, कर्मवीर रावसाहेब थोरात जयंती
१२ मार्च	यशवंतराव चव्हाण जयंती, कै. अॅड. बाबुराव ठाकरे जयंती		सप्टेंबर
१३ मार्च	कर्मवीर रावसाहेब थोरात पुण्यतीथी	५ सप्टेंबर	शिक्षक दिन (डॉ.सर्वपल्ली राधाकृष्णन जयंती)
२० मार्च	धर्मवीर संभाजी महाराज पुण्यतीथी, कै. दुलाजी नाना पाटील जयंती	८ सप्टेंबर	जागतिक साक्षरता दिन
२१ मार्च	जागतिक वन दिन	१३ सप्टेंबर	अहिल्याबाई होळकर पुण्यतीथी
२२ मार्च	जागतिक जलदिन	२२ सप्टेंबर	कर्म. भाऊराव पाटील जयंती
२३ मार्च	जागतिक हवामान दिन		ऑक्टोबर
एप्रिल		१ ऑक्टोबर	कै.विठ्ठलराव हांडे जयंती
४ एप्रिल	स्व. डॉ.वसंतराव पवार जयंती	२ ऑक्टोबर	महात्मा गांधी जयंती, लाल बहादुर शास्त्री जयंती, कर्मवीर काकासाहेब वाघ जयंती
७ एप्रिल	जागतिक आरोग्य दिन	७ ऑक्टोबर	स्व.डॉ.वसंतराव पवार स्मृतिदिन (प्रेरणादिन)
११ एप्रिल	महात्मा ज्योतीबा फुले जयंती	१५ ऑक्टोबर	डॉ.ए.पी.जे.कलाम जयंती (वाचन प्रेरणा दिन)
१४ एप्रिल	भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर जयंती	२० ऑक्टोबर	कर्मवीर आण्णासाहेब मुरकुटे पुण्यतीथी इंदिरा गांधी पुण्यतीथी, सरदार वल्लभभाई
१८ एप्रिल	जागतिक वारसा दिन		पटेल जयंती, राष्ट्रमंत तुकडोजी महाराज पुण्यतीथी
२० एप्रिल	गुरुवर्य मामासाहेब दोङेकर जयंती		नोव्हेंबर
२२ एप्रिल	वसुंधरा दिन	६ नोव्हेंबर	कर्मवीर भाऊसाहेब हिरे पुण्यतीथी
२३ एप्रिल	जागतिक पुस्तक व कॉपीराइट दिन	१४ नोव्हेंबर	पंडीत नेहरू जयंती (बालदिन)
२४ एप्रिल	जलसंपत्ती दिन	२८ नोव्हेंबर	महात्मा ज्योतीबा फुले पुण्यतीथी
		६ डिसेंबर	डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर पुण्यतीथी

15. Academic Calendar for the year 2022-23

June 2023	July 2023
* 15th June –Commencement of the First Term * Distribution of Admission forms and Prospectus. * Admission process to be followed after the declaration of exam results * Department meeting. - Preparation of the class – wise roll-calls. * Staff meeting	* Curriculum Planning and task allotment. * 1st July, beginning of teaching program me. * Enrollment of cadets/volunteers for N.C.C./ N.S.S. Inaugural functions of all the Associations.
August 2023	September 2023
* 15th Aug. Independence Day Celebration * 19th Aug. ‘Samajdin’ Celebration * Recitation (Marathi/Hindi/English)	* 5th Sept. Teacher Day Celebration * Formation of Student Council. * 24th Sept. N.S.S. Foundation Day. * Medical check-up & Blood Donation Camp. * Student Election
October 2023	November 2023
* University Exams (For Repeaters) * Staff Meeting * Staff Academy (5-Lecture Series)	* Diwali Vacation * Terminal Examination * P.G. Term -End Examination * 2nd Term Teaching Schedule begins
December 2023	January 2024
* N.S.S. winter camping Programme * Filling the exam forms for UG Classes * Student Council meeting-Staff meeting * Annual Sports Meet.	* Variety Entertainment Programme and Prize Distribution program me. * 26th Jan. Republic Day Celebration * Respective Functions in Associations
February 2024	March 2024
* Filling the Exam. Forms for PG Classes * 10th Feb. Pune University Foundation Day.	* The Practiacal Exams/Orals. * 1st Year B.A./B.Com/B.Sc. Annual Exams. * Science Day Celebration. * Student Council Meeting
April 2024	May 2024
* IIInd & IIIrd Year B.A./B.Com./B.Sc. Exams. * 4th April MVP Prerana Din. * Staff Academy (A Series of Five Lectures) * Staff Meeting	* PG Classes Annual Examinations. * 1st May, Maharashtra Day Celebration. * 1st May, Kamgar Din * Summer Vacation begins.

Department wise Days Celebration

Sr.No.	Department	Day	Date
1	Marathi	Vamandada Kardak Jayanti Vachan Prerana Din V.D.Savarkar Jayanti Marathi Bhasha Din	15- August 15-.Octo. 26 Feb. 27 Feb.
2	Economics	World Population Day International Literacy Day World Food Day World Development Information Day	11 July 08 Sep. 16 Octo. 24 Octo.
		Home Economics Day	22 March
3	Defence	National Defence Day Indian Army Day Indian Air force Day Indian Naval Day	3 March 15 Jan. 8 Octo. 26 Nov.
4	Political Science	Constitution Day World Human Right Day National Voter Day	26 Nov. 10 Dec. 25 Jan.
5	History	Social Justice Day Shahid Din	28 June. 23 March
6	English	English Day	23 April
7	Geography	World Travel Day Ozone Day Geography Day World Water Day	27 Sept. 16 Sept. 14 Jan. 22 March
8	Physical Education	Independence Day National Sport Day Republic Day	15 August 7 Jan. 26 Jan.
9	Physics	Science Day Pollution Day	28 Feb. 11 July

10	Mathematics	National Mathematics Day Science Day	22 Dec. 28 Feb.
11	Comp. Science	Science Day World computer Literacy Day	28 Feb. 2 Dec.
12	Botany	Bio Diversity Day Environment Day Vanmahostav Din	22 May 5 June 1 to 7 July
13	Zoology	Zoology Day National Bird Day	6 Jan. 5 to 10 Jan.
14	Chemistry	Carbon Day Ozone Day World Chemistry Day Environment Day	15 Sept. 16 Sept. 28 March 5 June
15	Commerce	Consumer Protection Day Commerce Day World Consumer Day	24 Dec. Jan /Feb. 15 March
16	Library Science	Dr. S.R. Rangnathan Jayanti (Library Day)	12 August

17. Senior College Teaching Staff List

Principal - Dr.P.V.Rasal (M.A. Ph.D, L.L.B)

Vice.Principal – Mr.R.V.Pawar

Sr.	NAME	DESIGNATION	DEPARTMENT
1	DR.RASAL P.V.	PRINCIPAL	PSYCHOLOGY
2	SONTAKKE N.D.	ASSO.PROF.	COMMERCE
3	KARDAK S. B.	ASST.PROF	COMMERCE
4	DR.PATIL G.R.	ASST.PROF	COMMERCE
5	POTE A.A.	ASST.PROF	POLITICAL SCIENCE
6	PAWAR R.V.	ASST.PROF	DIFFENCE STUDIES
7	DR. KAPADI A.S.	ASST.PROF	ECONOMICS
8	SMT.MORE S.R.	ASST.PROF.	HISTORY
9	KALASKAR L.A.	ASST.PROF	GEOGRAPHY
10	BHISE S.B.	ASST.PROF	GEOGRAPHY
11	DR.TAMBE B.R.	ASST.PROF	GEOGRAPHY
12	MHASDE A.J.	PROF.	ENGLISH
13	SMT.SURYAWANSHI D.S.	ASST.PROF	ENGLISH
14	GURULE C.E.	ASST.PROF	ENGLISH
15	CHAVAN A.B.	ASST.PROF	PHYSICS
16	DR.GAWARE M.R.	ASSO.PROF.	CHEMISTRY
17	DR.KATEGAONKARA.H.	ASST.PROF	CHEMISTRY
19	BAHIRAM D.G.	ASST.PROF	CHEMISTRY
20	SANAP D.S.	ASST.PROF	CHEMISTRY
22	PEKHALE S.T.	ASST.PROF	ZOOLOGY
23	CHANDORE L S	ASST.PROF	ZOOLOGY
25	DR. CHAVRE B.W.	ASST.PROF.	BOTANY
26	DR. GHOLAP S.S.	ASST.PROF	MATHEMATICS
27	DR. INGALE S.D.	PHY.DIRECTOR	PHY.EDUCATION
28	DR.AHIRE S B	LIBRARIAN	LIBRARY SCIENCE
1	DR. AGAWANE R.D.	ASST.PROF	POLITICAL SCIENCE
2	SMT.BAGUL J.R.	ASST.PROF	MARATHI
3	SMT.SHINDE S.R.	ASST.PROF	ENGLISH
4	TAWADE S.S.	ASST.PROF	COMMERCE
5	SONAWANE R.N.	ASST.PROF	COMMERCE
6	SMT.LAHAMAGE N.V.	ASST.PROF	COMPUTAR SCIENCE
7	KHURCHE R.D.	ASST.PROF	GEOGRAPHY

Sr.	NAME	DESIGNATION	DEPARTMENT
1	DR. NAIR S.G.	ASST.PROF	ECONOMICS
2	KHURCHE D.K.	ASST.PROF	DIFFENCE STUDIES
3	BHARASKAR Y.L.	ASST.PROF	ECONOMICS
4	DR WALUNJE Y.H.	ASST.PROF	ECONOMICS
5	MALE D.B.	ASST.PROF	ECONOMICS
6	SMT.GUNJAL V.B.	ASST.PROF	PHYSICS
7	SHINDE M.D.	ASST.PROF	PHYSICS
8	POTKULE S.C.	ASST.PROF	PHYSICS
9	SMT.PATIL B.D.	ASST.PROF	PHYSICS
10	SMT.GADAKH P.B.	ASST.PROF	CHEMISTRY
11	SMT.MHASKE B.D.	ASST.PROF	CHEMISTRY
12	SMT.CHATUR S.M.	ASST.PROF	CHEMISTRY
13	SMT.TORE S.B.	ASST.PROF	CHEMISTRY
14	SMT.JANGAM D.V.	ASST.PROF	ZOOLOGY
15	SMT.SHINDE J.S.	ASST.PROF	ZOOLOGY
16	SMT. BHAMARE S.S.	ASST.PROF	ZOOLOGY
17	PAWAR B.U.	ASST.PROF	MARATHI
18	DR.WELJALI D.B.	ASST.PROF	MARATHI
19	HARAK V.M.	ASST.PROF	MARATHI
20	UGALE R.B.	ASST.PROF	MARATHI
21	SMT.SHETE K.S.	ASST.PROF	COMMERCE
22	BODAKE A.B.	ASST.PROF	COMMERCE
23	SMT.PAGARA A.R.	ASST.PROF	POLITICAL SCIENCE
24	POTE A.S.	ASST.PROF	POLITICAL SCIENCE
1	SMT.ZADE S.S.	ASST.PROF	ENGLISH
2	ZADE S.B.	ASST.PROF	DIFFENCE STUDIES
3	JADHAV S.P	ASST.PROF	COMMERCE
4	SMT.UGALE J.S.	ASST.PROF	PHYSICS
5	SMT.JADHAV A.A.	ASST.PROF	PHYSICS
6	KUTE S.R.	ASST.PROF	PHYSICS
7	SMT. KASAR V.N.	ASST.PROF	CHEMISTRY
8	SMT.RAYATE A.M.	ASST.PROF	CHEMISTRY
9	SMT. HANDGE G.B.	ASST.PROF	CHEMISTRY
10	VARPE V.S.	ASST.PROF	ZOOLOGY
11	SMT.GHUMARE I.S.	ASST.PROF	ZOOLOGY
12	SMT. PAWASHE K.B.	ASST.PROF	HISTORY

Sr.	NAME	DESIGNATION	DEPARTMENT
13	SMT. NAWALE K.K.	ASST.PROF	GEOGRAPHY
14	SMT.TIDAME A.T.	ASST.PROF	ZOOLOGY
15	SMT.RAHANE V.A.	ASST.PROF	ZOOLOGY
16	MORE A.V.	ASST.PROF	BOTANY
17	SMT. SHIRSATH R.S.	ASST.PROF	BOTANY
18	SMT.KUTE D.M.	ASST.PROF	MICROBIOLOGY
19	SMT.ADSARE J.R.	ASST.PROF	MICROBIOLOGY
20	GANDHAKE GL.	ASST.PROF	MATHEMATICS
21	SMT.SHELKE V.P.	ASST.PROF	MATHEMATICS
22	SMT.KARDEL S.S.	ASST.PROF	MATHEMATICS
23	SMT. JAGTAP S.G.	ASST.PROF	MATHEMATICS
24	SMT.BHANGARE J.J.	ASST.PROF	COMPUTER SCIENCE
25	SMT.JADHAV S.S.	ASST.PROF	COMPUTER SCIENCE
26	SMT. GAWALI K.H.	ASST.PROF	COMPUTER SCIENCE
27	SMT.AHER P.A.	ASST.PROF	B.VOC. (FPP)
28	MR. ZADE S.B.	ASST.PROF	DIFFENCE STUDIES
29	SMT. KOKATE S.V.	ASST.PROF	ECONOMICS
30	SMT ARSULE N.L.	ASST.PROF	PSYCHOLOGY

* जल प्रतिज्ञा *

- मी माझ्या जीवनदायिनी विषयी संदैव कृतज्ञ राहीन.
- पाणी हे जीवन आहे, तसेच पाणी हे मौल्यवान आहे. पाणी फुकट मिळते ही धारणा मी मनातून काढून टाकीन.
- पाण्याचा काटकसरीने वापर करीन, त्याचबरोबर जल संवर्धनासाठी कसोशीने प्रयत्न करीन.
- पाण्यावर माझ्या इतकाच इतरांचाही हक्क आहे. सम न्यायाने सर्वांसाठी पाणी ही भावना मी सतत जोपासेन.
- जीवनदायिनी प्रदुषित होणार नाही यासाठी मी व्यक्तिशः प्रयत्न करीन, तसेच माझ्या बंधु भगिनींना सुध्दा याची जाणीव करून देईन.
- सांडपाण्याच्या प्रश्नांची तीव्रता मला समजलेली असून घरगुती कारणासाठी मी कमीत कमी पाणी वापरीन.
- धरणांमध्ये ज्यांची घरे, शेती पाण्याखाली गेली आहे त्यांच्या विषयी मी सतत कृतज्ञ राहीन.
- सर्वांसाठी पाणी या प्रक्रियेत मी माझ्या बंधु भगिनींचा सहभाग मिळवीन व यासाठी विविध पातळीवर कार्य करणाऱ्या संस्था, व्यक्ती यांना मी संदैव सहकार्य करीन.

SENIOR NON TEACHING GRANT

Sr.	NAME	DESIGNATION	DEPARTMENT
1	GAWALE V.V.	O.S.	OFFICE
2	DAWARE S.H.	HEAD CLERK	OFFICE
3	VIDHATE S.R.	ASSIST.LIBRARIAN	LIBRARY
4	DAGALE D. P.	SR.CLERK	OFFICE
5	BHAGAT P.V.	JR.CLERK	OFFICE
6	PAWARAR.S.	LAB ASST.	SCIENCE LAB
7	TARADE S.K.	LAB ASST.	OFFICE
8	MOGALE Y.D.	LAB ASST.	OFFICE
9	CHAWANKE U.L.	LIBRARY ATTENDANT	LIBRARY
10	DAWARE R.M.	LIBRARY ATTENDANT	LIBRARY
11	MAVAL K.S.	LIBRARY ATTENDANT	LIBRARY
12	GHOLAP A.G.	LIBRARY ATTENDANT	LIBRARY
13	BHANDARE V.N.	LIBRARY ATTENDANT	LIBRARY
14	GAHILE P.G.	LIBRARY ATTENDANT	OFFICE
15	GADE K.B.	LABORATORY ATTENDANT	SCIENCE LAB
16	MALI B.T.	LABORATORY ATTENDANT	SCIENCE LAB
17	JADHAV S.E.	LABORATORY ATTENDANT	SCIENCE LAB
18	WAKCHAURE S.B.	LABORATORY ATTENDANT	SCIENCE LAB
19	KHALKAR S.V.	LABORATORY ATTENDANT	SCIENCE LAB
20	MHASKE S.S.	LABORATORY ATTENDANT	SCIENCE LAB
21	KAPURE D.J.	LABORATORY ATTENDANT	SCIENCE LAB
22	VIRKAR A.B.	LABORATORY ATTENDANT	SCIENCE LAB
23	JAGTAP S.B.	LABORATORY ATTENDANT	OFFICE
24	BORADE S. N.	PEON	LIBRARY
25	JADHAV A.N.	PEON	OFFICE
26	NARWADE S.N.	PEON	OFFICE
27	KHODE M.D.	PEON	OFFICE
28	SONAWANE D.P.	PEON	OFFICE
29	DAWARE H.P.	PEON	OFFICE
30	MHASADE K.T.	PEON	OFFICE
31	THORAT D.R.	PEON	OFFICE

विद्यार्थ्यांसाठी महत्वाच्या सूचना

१. विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयात प्रवेश करतांना महाविद्यालयाचे ओळखपत्र असणे आवश्यक आहे.
२. महाविद्यालयाचा ड्रेस कोड असणे आवश्यक आहे.
३. विद्यार्थी व विद्यार्थ्यांनी मास्क वापरणे आवश्यक आहे.
४. प्रत्येक विद्यार्थ्यांने आपल्या स्वतःजवळ Sanitizer ठेवावे व वापरावे .
५. महाविद्यालयात प्रवेश करतांना प्रवेशद्वारावर कर्मचाऱ्यांकदून तापमान तपासून घ्यावे व Sanitiz करून घ्यावे.
६. विद्यार्थ्यांनी महाविद्यालयात येतांना महाविद्यालयाबाहेरील व्यक्तींना सोबत आणू नये.
७. महाविद्यालय परिसरात सामाजिक अंतराचे (Social Distance) पालन करावे व गर्दी करू नये.
८. महाविद्यालयाच्या वेळेच्या अगोदर येऊन महाविद्यालयात गर्दी करू नये तसेच महाविद्यालय सुटल्यानंतर त्वरीत मुख्य प्रवेशद्वाराबाहेर जावे.
९. प्रत्येक विद्यार्थ्यांने महाविद्यालयात येतांना पालकांचे संमतीपत्र आणणे आवश्यक आहे.
१०. एखाद्या विद्यार्थ्यांस किरकोळ आजार असल्यास त्याने डॉक्टरांचे प्रमाणपत्र आणणे आवश्यक आहे.
११. एखादा विद्यार्थी गंभीर आजारी असल्यास त्याने घरी पूर्णपणे विश्रांती करावी.
१२. विद्यार्थ्यांस महाविद्यालयाच्या आवारात कोणत्याही प्रकाराचा शारीरिक त्रास होत असल्यास संबंधित विभागप्रमुखांच्या निर्दर्शनास आणून द्यावे.
१३. महाविद्यालयात तासिका, परीक्षा, ग्रंथालय, महाविद्यालयीन उपक्रम इत्यादी सूचना वेळोवेळी सूचनाफलकावर लावल्या जातात याची सर्व विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
१४. महाविद्यालयाच्या आवारात थुंकू नये.
१५. महाविद्यालयाच्या आवारात गुटखा, तंबाखू, धुम्रपानास बंदी आहे.
१६. झाडांची व कुंड्याची पाने आणि शेंडे तोळू नये.
१७. कागद, पेन, केरकचरा व उरलेले खाद्य पदार्थ कचरा कुंडीतच टाकावे, इतरत्र टाकू नये.

डॉ.पी.व्ही. रसाळ
प्राचार्य

समाजगीत

जनकल्याणी देह झिजवूनी लाजविले चंदना
कर्मवीर हो ज्ञानवीर हो लाख लाख वंदना
तुम्हाला लाख लाख वंदना ॥४॥

ऋषिराजाने राजर्षीने लावियली ज्योत
वसा ज्योतीचा घेऊनी साचा पेटविला पोत
दिशादिशांतून घराघरांतून आली नवजाग
दिसू लागला मनामनातला मुक्तीचा मार्ग
निद्रेतच होते दंग
अंतरातले स्फुलिंग
ते उठले उधळीत रंग
बहुजन हिताय, बहुजन सुखाय चेतविली चेतना
कर्मवीर हो ज्ञानवीर हो लाख लाख वंदना ॥१॥

नांगर टाका, भाला फेका शिकवी शिवराया
त्याच मातीवर कसुनी कंबर करुया नव किमया
निरलस श्रमुनी काढू खणूनी रुतलेली शल्ये
निष्ठा शिंपून करू पेरणी हवी नवी मूळ्ये
दृढनिश्चय ऐसा करूनी
कार्यात प्राण ओतुनी
आयुष्य दिले झोकुनी
ज्ञानप्रशाला उभारण्याला दिलीत हो प्रेरणा
कर्मवीर हो ज्ञानवीर हो लाख लाख वंदना ॥२॥

मूक अडाणी फुलवू अग्रणी त्यातूनी ही जिद्ध
मुळात अबला करू या सबला धन्य धन्य ब्रीद
दिव्य थोरवी कुठली ओवी गुंफावी गौरवा
नप्रपणाने एक मागणे हट्ट हाच पुरवा
निरपेक्ष अपुली कृती
ती सेवाभावी मती
ती निष्ठा तसली धृती
समाजदिन हा सार्थ कराया द्या हो द्या प्रेरणा
कर्मवीर हो ज्ञानवीर हो लाख लाख वंदना ॥३॥

- कै. प्रा. श्रीरंग गुणे

સા.ફુ. પુણે વિદ્યાપીઠ ગીત

જ્ઞાન બનો કર્મચીલ, કર્મ જ્ઞાનવાન

પુણ્યમથી દે આનંદ અધ્યાત્મ વન્દાન
જ્ઞાન બનો કર્મચીલ, કર્મ જ્ઞાનવાન

જ્ઞાનભેદ, ધર્મભેદ, વંદામેદ દૂર
કાલ લાલ કંગાંતુનિ હાય એક સૂર
કલુળોચ્ચા અદ્ભુતાંકી નાન હો નેજ્ઞાન

માણુષની ધર્મનિઃશ્વરી અર્થ જ્ઞાનનો
જ્ઞાનનિઃશ્વરી હૈ પવિત્ર તીર્થ માનતો
હૃદયંતુનિ જમતેચા નિર્ભય અભિમાન

સેવનાં પુનાં હી મંગાણ દીક્ષા
જ્ઞાનાસ્તાન જાગૃતિ હી સત્ત્વપરીક્ષા
હૈ વિશ્વાલિ ઘર અભુને મંત્ર હા મહાન

સુરોજા લાલાંદાલ

* पर्यावरण प्रतिज्ञा *

- माझ्या भोवतालच्या परिसर माझा आहे.
- परिसरातील सारे पर्यावरण माझे आहे.
- पर्यावरण स्वच्छ, सुंदर व मंगल राखणाऱ्या निसर्गावर माझे प्रेम आहे.
- माझ्या परिसरातील समृद्ध आणि विविधतेने नटलेल्या निसर्गाचा मला अभिमान आहे.
- पर्यावरणाचा समतोल राखणाऱ्या निसर्गाचा पाईक होण्याची पात्रता माझ्या अंगी यावी म्हणून मी सदैव प्रयत्न करीन.
- मी माझ्या परिसराच्या, गावाच्या आणि देशाच्या पर्यावरणाचा तोल राखणाऱ्या निसर्गाचा मान ठेवीन आणि त्याची काळजी घेईन.
- माझा परिसर आणि परिसरातील पर्यावरण यांच्याशी निष्ठा राखण्याची मी प्रतिज्ञा करीत आहे.
- परिसर आणि पर्यावरणाचा तोल राखणाऱ्या निसर्गाचा आणि नैसर्गिक जीवनाचा विकास आणि समृद्धी ह्यातच माझे सौख्य सामावलेले आहे.

SAVE WATER & ELECTRICITY

Breathing can't be stopped, but we can change & purify the quality of the air we breathe."

